

Brista

Boplatser, gravar och agrara lämningar

Arkeologisk förundersökning etapp 1 och etapp 2

Fornlämning Norrsunda 5:1–2, 8:1–3, 85:1, 86:1, 162:1, 174:1, 183:1–3, 213:1, 214:1, 215:1, 217:1 och oregistrerade fornlämningar objekt 5, 8 samt ett oregistrerat odlingsröse?

Norrsunda-Brista 2:8, Norrsunda-Krogsta 16:1 och 16:3

Norrsunda socken

Sigtuna kommun

Uppland

Jan Åhlström med bidrag av Ann Vinberg och Andrea Jäderlund

Brista

Boplatser, gravar och agrara lämningar

Arkeologisk förundersökning etapp 1 och etapp 2

Fornlämning Norrsunda 5:1–2, 8:1–3, 85:1, 86:1, 162:1, 174:1, 183:1–3, 213:1, 214:1, 215:1,
217:1 och oregistrerade fornlämningar objekt 5, 8
samt ett oregistrerat odlingsröse?
Norrsunda-Brista 2:8, Norrsunda-Krogsta 16:1 och 16:3
Norrsunda socken
Sigtuna kommun
Uppland

Jan Åhlström med bidrag av Ann Vinberg och Andrea Jäderlund

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2016

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-498-6

Tryck: Just Nu, Västerås 2016.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	7
Målsättning och metod	7
Genomförande	9
Undersökningsresultat.....	16
Lokal 1	16
Lokal 2	20
Lokal 3	21
Lokal 4	23
Lokal 5	25
Lokal 6	25
Lokal 7	28
Lokal 8	28
Lokal 9	29
Referenser.....	32
Tekniska och administrativa uppgifter	32
Bilagor	
Bilaga 1. Schakttabell	
Bilaga 2. Schaktplaner	
Bilaga 3. Anläggningstabell	
Bilaga 4. Fyndtabell	
Bilaga 5. Hällristningsinventering	
Bilaga 6. Resultatet av kol 14-analysen	

Figur 1. Exploateringsområdet markerat med en blå linje. Området är en sammanslagning av det som var aktuellt 2012 och det som var aktuellt efter justering 2015. Utsnitt ur digitala terrängkartan. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

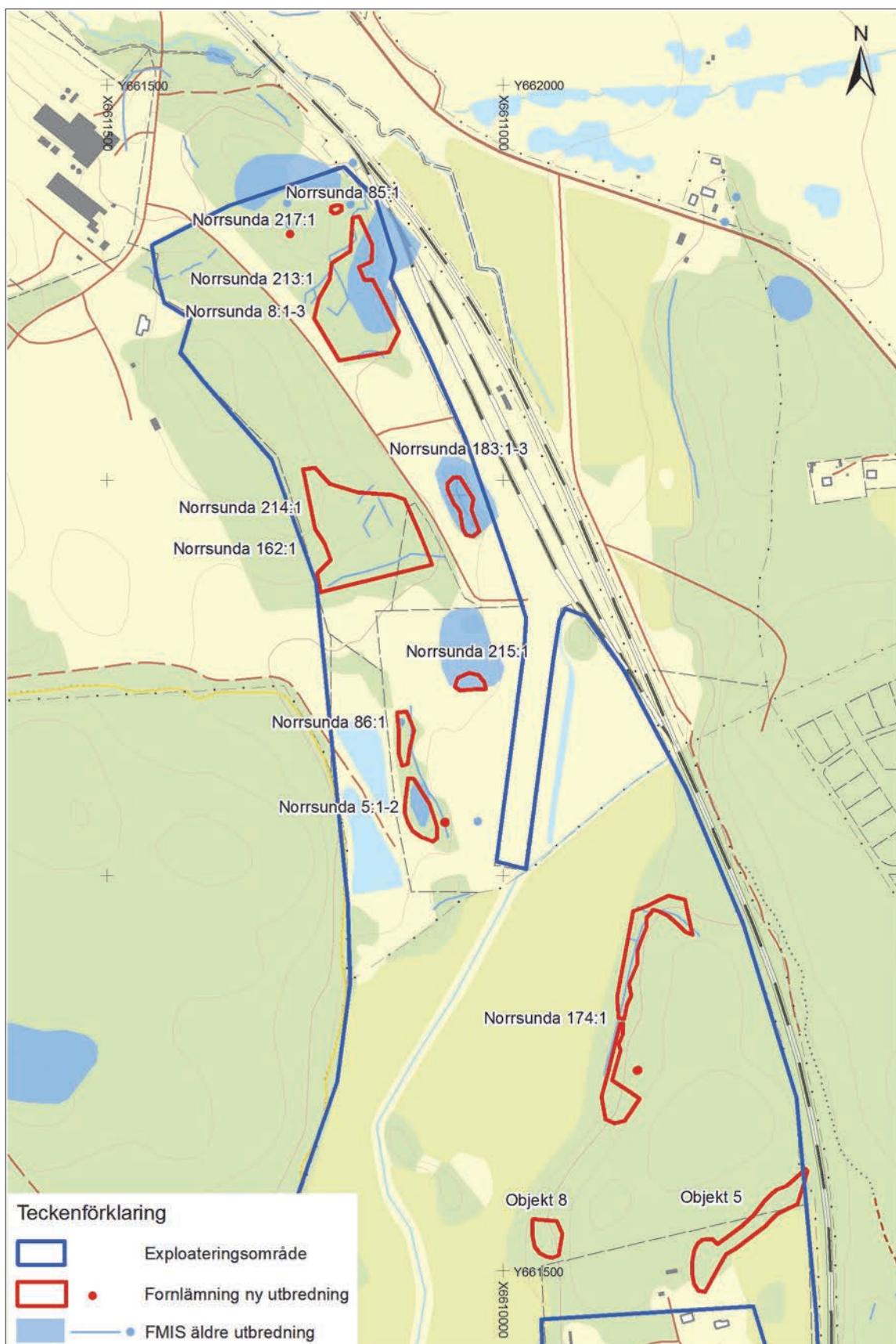
Inför en kommande exploatering av ett större markområde söder om Märsta har Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) utfört en förundersökning etapp 1 kompletterad med en begränsad förundersökning etapp 2 (se figur 1 och figur 2). Totalt omfattades 16 fornlämningar i form av gravfält, boplatser, ensamliggande gravar, en skärvstenshög och agrara lämningar (stensträngar, rönningsrösen och möjliga odlingsytor).

Förundersökningen etapp 1 syftade till att avgränsa lämningarna samt till att klargöra förekomst av fossila odlingsytor. Förundersökningens etapp 2 berörde två nypåträffade boplatser samt stensträngar. Syftet var att avgränsa lämningarna, bedöma deras omfattning och sammansättning. Därtill skulle prover, inför datering och glödförlustanalys, insamlas från boplatserna och från odlingslager. På grund av tidsramen för rapporten har analyserna endast delvis genomförts enligt plan.

Fornlämningarna sammanfördes till nio lokaler baserat på geografisk närhet. Här nedan sammanfattas resultatet i tabellform (se även figur 2).

Tabell 1. Resultatet av förundersökningen etapp 1 och kompletterande etapp 2

Fornlämning	Lokal	Fornlämning	Resultat
Norrsunda 8:1	1	Gravfält	Ytterligare gravar påträffades, norr, öster och söder om gravfältet.
Norrsunda 8:2–3	1	Boplat och stensträng	Stensträngen är karterad sedan tidigare. Boplatsen kan inte bekräftas.
Norrsunda 85:1	1	Ensamliggande grav	Intill stensättningen framkom stenpackningar av oklar status.
Norrsunda 213:1	1	Stensträngar	Karterade sedan tidigare. Ytterligare övertorvade stensträngar framkom, jämte andra övertorvade agrara formelement t.ex. rönningsrösen. Två fossila odlingsytor och två sentida odlingsytor har definierats.
Norrsunda 217:1	1	Ensamliggande grav	Bekräftad som ensamliggande.
Norrsunda 183:1	2	Boplat	Boplatsen kan inte bekräftas, enstaka anläggningar.
Norrsunda 183:2	2	Skärvstenshög	Karterad.
Norrsunda 183:3	2	Stensträngar	En stensträng karterad sedan tidigare. Ett rönningsröse karterades och en möjlig fossil odlingsyta definierades.
Norrsunda 162	3	Stensträng	Karterad.
Norrsunda 214:1	3	Stensträng	Två gravar, ytterligare stensträngar och rönningsrösen påträffades. Sex odlingsytor definierades
Norrsunda 215:1	4	Boplat	En boplats påträffades inom en mindre del av den tidigare markerade utbredningen.
Norrsunda 5:1	5	Gravfält	Karterat, avgränsat mot öster.
Norrsunda 5:2	5	Stensträng	Karterad sedan tidigare.
Norrsunda 86:1	5	Stensättning	Avgränsad, terrasser och några härdar påträffades.
Norrsunda 174:1	6	Stensträngar	<i>Etapp 1:</i> Fyra odlingsytor definieras och två boplatsytor påträffas. <i>Etapp 2:</i> Boplatsytorna avgränsades och undersöktes.
En oregistrerad lämning	7	Ett möjligt rönningsröse	Ingen fornlämning påträffad.
Oregistrerad lämning, objekt 8	8	Stensträng	Karterade sedan tidigare. Två odlingsytor definierades.
Oregistrerad lämning, objekt 5	9	Stensträng	<i>Etapp 1:</i> Fem odlingsytor definierades och boplatsanläggningar påträffades. <i>Etapp 2:</i> Anläggningsförekomsten avgränsades och undersöktes. Övertorvade stensträngar framkom.

Figur 2. De berörda fornlämningarna, gamla (enligt Fornminnesregistret, FMIS) och nya utbredningar (efter förundersökningen, etapp 1). Utsnitt ur digitala fastighetskortet. Skala 1:7 500.

Inledning

Inför byggnation, bl.a. av en servicedepå för tåg, inom ett större markområde söder om Märsta i Sigtuna kommun har Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) utfört en förundersökning etapp 1 av de rubricerade fornlämningarna. Uppdraget tilldelades KM efter en upphandling våren 2012. Efter det att länsstyrelsebeslut fattats avstannade projektet. Det tog ny fart våren 2015 och då med en ny beställare och nyttillskomna fornlämningar. Exploateringsområdet hade förskjutits mot söder (varför nya fornlämningar blev aktuella för undersökning). Förändringen innebar inte att fornlämningar kom att undantas från förundersökningen. Samtliga lämningar, både de inom det tidigare exploateringsområdet och de inom det nya området, kom att omfattas av förundersökningen etapp 1.

Länsstyrelsen fattade beslut med stöd av 2 kap 13 § KML den 25 juni 2012 med tilläggsbeslut med stöd av 2 kap 13 § KML, för nyttillskomna ytor och fornlämningar, den 21 april 2015. Därefter fattades ett tilläggsbeslut angående förundersökning etapp 2, av två nypåträffade boplatser och stensträngar samt provtagning av odlingsytor, den 15 juni 2015.

Sammanlagt omfattade förundersökningen 15 fornlämningar registrerade i Fornminnesregistret (FMIS). Fornlämningarna utgörs av gravfält, ensamliggande gravar, boplatser, en skärvstenshög och agrara lämningar i form av stensträngar med därtillhörande möjliga odlingsytor. Dessutom omfattades tre objekt, i form av stensträngar och röjningsrören, vilka vid undersökningsstillfället inte var registrerade i FMIS. För att underlätta redovisningen är lämningarna sammanförda i nio lokaler (lokal 1–9). Under avsnittet Genomförande är lämningarna redovisade per lokal.

Till grund för förundersökningen ligger en kartering och analys av de sedan tidigare i FMIS registrerade stensträngarna som Pär Connellid utfört 2010 och 2012 (se Connellid 2012). Karteringen resulterade i att vissa av stensträngarna omdefinierades och nya tillkom. Därtill utpekades möjlig odlingsmark i anslutning till stensträngarna inom Norrsunda 162:1, Norrsunda 213:1 och 214:1 samt vid objekt 5 och 8. Resultatet blev inte inrapporterat till FMIS.

Förundersökningen bekostades av Kilenkrysset Bygg AB och fältarbetet utfördes under våren och försommaren 2015. Jan Ählström ansvarade för förundersökningen och har utarbetat rapporten med bidrag av Ann Vinberg och Andrea Jäderlund.

Målsättning och metod

Enligt undersökningsplanen syftar förundersökningen etapp 1 till att avgränsa berörda gravfält, ensamliggande gravar och boplatser samt att klargöra odlingslämningarnas utbredning och sammansättning (se närmare under avsnittet Genomförande under respektive lokal). Förekomst av andra lämningstyper skulle också klargöras.

Förundersökningen etapp 2 syftade till att avgränsa och klargöra omfattningen och sammansättningen av nypåträffade fornlämningar samt att datera dem (genom kol 14-analys) och säkerställa odlingen genom glödförlustanalys (som ger ett mått på mängd organiskt material/humusinnehåll).

Etapp 1

Etapp 1 omfattade kartering av synliga anläggningar och topografiska företeelser (t.ex. berg, block och naturligt steniga partier) som är av betydelse för förståelsen av lokalerna. Stensträngarna som tidigare karterats av Connellid mättes inte in.

För att avgränsa kända gravfält, ensamliggande gravar och för att klargöra förekomst av boplatser öppnades sökschakt med grävmaskin. För att en lämning ska bedömas som boplatts/aktivitetsyta förväntas fler än två anläggningar och att det ska förekomma olika anläggningstyper och/eller kulturlagerbildning samt att spridningsbilden är sammanhållen. Därmed antyds en mer långvarig vistelse. Där möjliga fossila odlingsytor utpekats i samband med karteringen av stensträngarna öppnades schakt.

Plandokumentationen gjordes genom inmätning med Rtk-Gps eller Gps. Inmätningen inom lokalerna 5, 6 och 9 och delvis inom lokal 1 försvårades av skymmande träd. Schaktningen inom lokal 5 försvårades också av träden. Påträffade lämningarrensades och beskrivs överSiktigt med fokus på typbestämningen.

Där det bedömdes kunna finnas fossila odlingsytor rentsades delar av schaktväggarna och lagerbilden beskrevs noggrant. Odlingslagren har i huvudsak identifierats utifrån förekomst i schaktväggarna varvid de karakteriseras som säkra respektive möjliga odlingslager. Utifrån förekomsten av odlingslager i schakten har hypotetiska utbredningar uttolkats. Tolkningen baseras på förekomst av odlingslager i schakt, avgränsande anläggningar, topografi (höjdryggar, svackor och naturligt steniga områden) och jordens beskaffenhet (fin, siltig-grov, moränbunden). Den innefattar även möjliga odlingsytor. Under två fältdagar deltog kulturgeograf Pär Connellid (Kula HB) som stöd vid arbetet med de agrara lämningarna.

Förundersökningen etapp 1 omfattade en riktad hällristningsinventering som utfördes av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam (Botark). Några hällristningar påträffades inte och inventeringen berörs därför inte närmare (se bilaga 5).

Etapp 2

En förundersökning etapp 2 utfördes inom lokal 6 och 9. Det öppnades större ytor i anslutning till påträffade boplatsanläggningar och vid stensträngar som framkommit vid schaktningen.

Samtliga nypåträffade boplatسانläggningar undersöktes genom profilsnitt och ritades i sektion i skala 1:20. Stensträngarna rentsades fram och mättes in. Lämningarna beskrevs. Ur de undersökta anläggningarna insamlades kol för att möjliggöra datering genom kol 14-analys. Där kol förekom i odlingslagren (inom lokalerna 1, 3, 6 och 9) insamlades det för att möjliggöra datering genom kol 14-analys. På grund av en pressad tidplan för rapporten kom endast prover från boplatserna att dateras. Analysen utfördes vid Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet. Under en dag deltog kvartärgeolog Jan Risberg, Stockholms universitet, för bedömning och provtagning inför glödförlustanalys av odlingslager inom lokal 6 och 9.

Genomförande

Lokal 1

Tabell 2. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 8:1–3	Gravfält, boplatser och stensträng
Norrsunda 85:1	Ensamliggande stensättning
Norrsunda 213:1	Stensträngar
Norrsunda 217:1	Ensamliggande stensättning

Förundersökningen etapp 1 syftade till att kartera gravarna på gravfältet, de ensamliggande gravarna och till att avgränsa dem. Boplatsen skulle konstateras och i förekommande fall avgränsas. Förhållandet mellan de agrara lämningarna (stensträngar och möjlig odlingsmark) och gravfältet/boplatsen skulle klargöras.

Undersökningen inleddes med en kartering av synliga lämningar. I samband med karteringen observerades ytterligare möjliga gravar, både norr och söder om gravfältet, en stensträng och en terrasskant liksom en större grop vid den ensamliggande stensättningen Norrsunda 217:1. Det förekom avsatser i slutningen öster om gravfältet vilka bedömdes kunna hysa gravar och/eller en boplats. Söder om gravfältet fanns en plan yta vilken bedömdes kunna hysa lämningar efter en sentida byggnad. Inom gravfältet låg det många rishögar efter tidigare avverkning vilka mättes in som störningar.

Därefter öppnades schakt i anslutning till stensträngarna väster om gravfältet för att eftersöka fossil odlingsmark. Vissa av schakten grävdes långa för att ge en bild av lagerföljden i olika topografiska lägen. Det öppnades även schakt i yngre odlingsmark som referens avseende odlingslagrens karaktär. De längre schakten kompletterades med kortare schakt.

Schakt grävdes i anslutning till möjliga gravar norr och söder om gravfältet liksom i slutningen öster om gravfältet. På samtliga platser påträffades ytterligare gravar och partier av övertorvade stensträngar liksom stenpackningar av oklar funktion. I en öppen gräsyta sydost om höjden grävdes schakt utan fornlämningsindikation.

Runt de ensamliggande stensättningarna öppnades schakt vilka inte resulterade i några nya gravar. Vid Norrsunda 85:1 framkom dock stenpackningar av oklar funktion.

Lokal 2

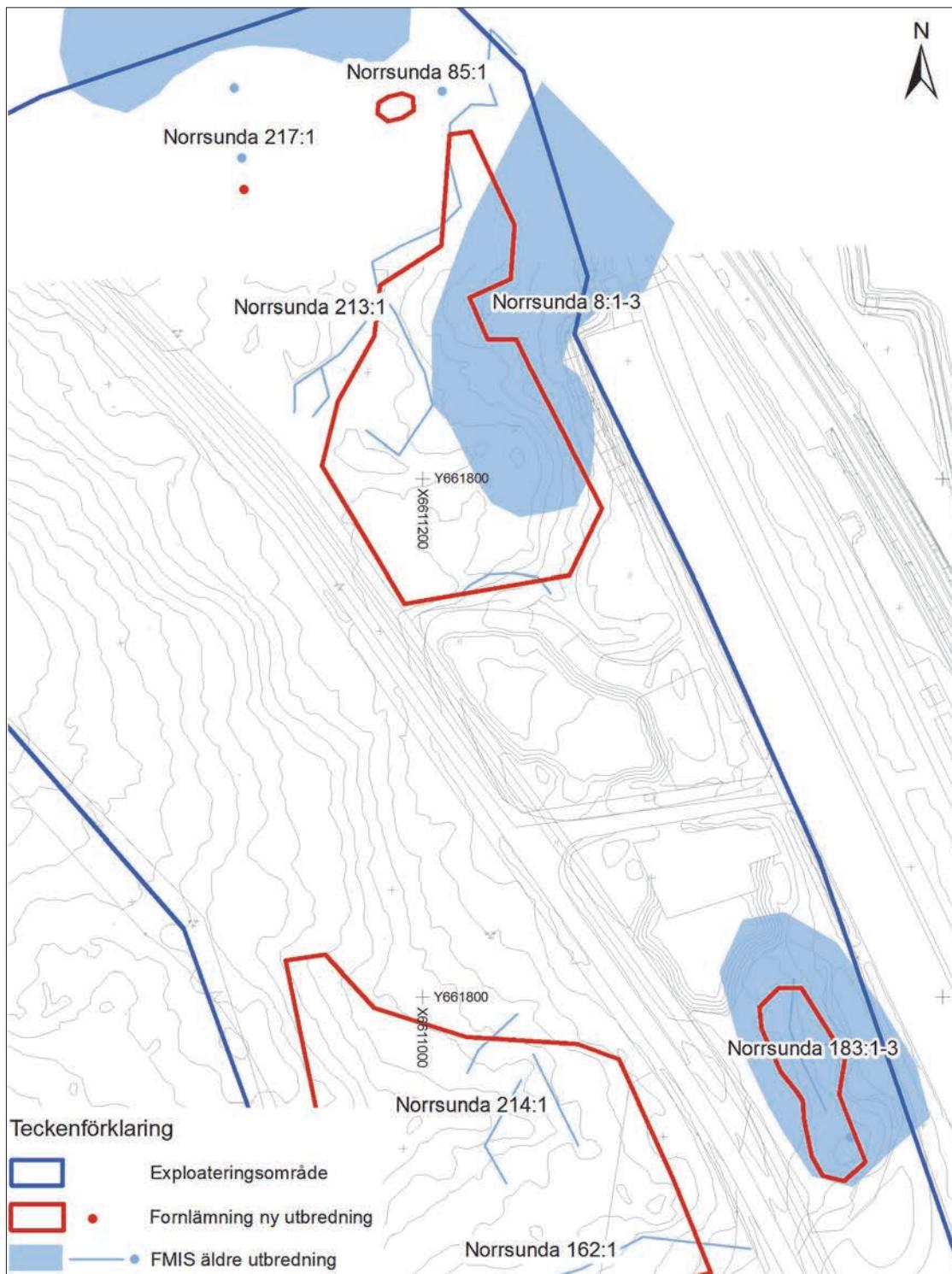
Tabell 3. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 183:1–3	Boplats, skärvstenshög och stensträngar

Här syftade förundersökningen etapp 1 till att avgränsa boplatsen och klargöra förekomst av fossil odlingsmark i anslutning till stensträngen.

Det öppnades skopbreda schakt i området vid stensträngen för att eftersöka odlingslager. Det observerades möjliga odlingslager.

Norr, väster och söder om skärvstenshögen öppnades schakt för att eftersöka boplatsrelaterade lämningar. Mot sydost förekom synbara påförda massor. I samband med schaktningen karterades skärvstenshögen och ett röjningsröse.

Figur 3. Fornlämningarna inom lokal 1–3. Utsnitt ur kommunala bakgrundskartan.
Skala 1:2 500.

Lokal 3

Tabell 4. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 162	Stensträng
Norrsunda 214:1	Stensträng

Förundersökningen etapp 1 syftade till att komplettera den tidigare utförda karteringen av synliga lämningar samt till att avgränsa de agrara lämningarna. Eventuell boplatsförekomst skulle klargöras.

Undersökningen inleddes med kartering av några tidigare ej inmätta stensträngar och röjningsrösen samt av två stensättningar vilka upptäcktes i krönläge på en moränrygg. Därtill karterades naturligt steniga partier som inte har varit uppoddade och är viktiga för förståelsen av odlingsytornas utbredning.

Schakt öppnades i flacka partier där odlingslager och boplatslämningar kunde förväntas. Schakten grävdes långa för att ge en bild av lagerföljden i olika topografiska lägen och olika markförhållanden. De långa schakten kompletterades av kortare schakt. Det öppnades ett referensschakt en bit nordväst om stensträngarna.

I en av stensättningarna öppnades ett mindre schakt med syfte att säkerställa bedömningen.

Lokal 4

Tabell 5. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 215:1	Boplats

Förundersökningen etapp 1 skulle konstatera förekomsten av boplatsen och avgränsa den.

Det öppnades schakt inom lämningens markerade utbredning och direkt väster därom. Det påträffades endast en sprängstensgrop och en sot-/kolfläck. I f.d. åkermark mellan lokal 3 och i riktning mot den markerade boplatsen öppnades långa fyndtomma schakt. Trots det höglänta läget vattenfyldes många av schakten.

På ett impediment, helt täckt av bortröjd sten, i lokalens södra del öppnades två schakt inom en mindre stenfri yta (schakt S1067 och S1072). I de schakten indikeras en boplats genom förekomst av härdar och stolphål.

Lokal 5

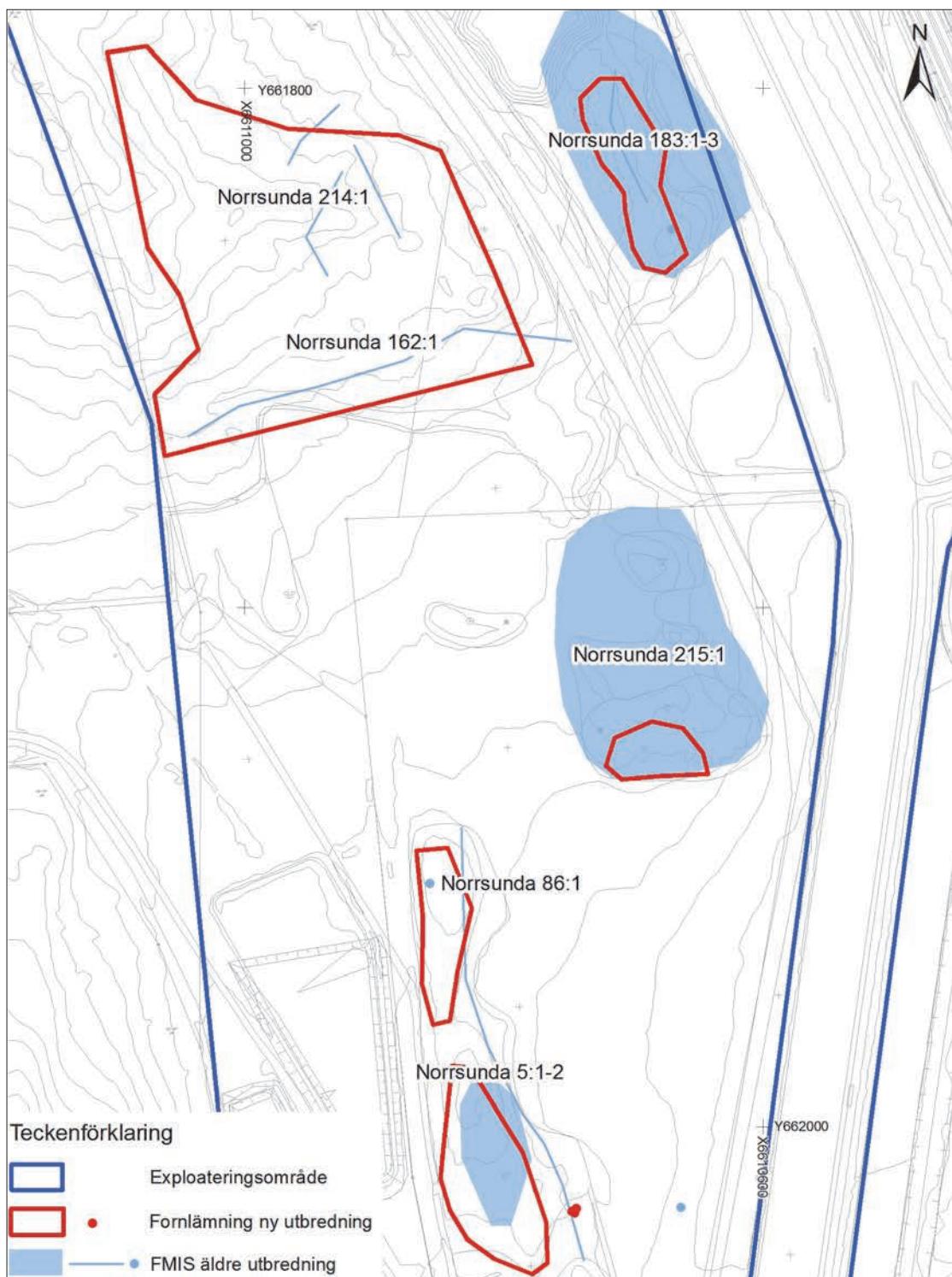
Tabell 6. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 5:1–2	Gravfält och stensträng
Norrsunda 86:1	Stensättning

Förundersökningen etapp 1 syftade till att kartera gravarna på gravfältet och avgränsa det samt att avgränsa stensättningen.

Förundersökningen inleddes med inventering/kartering varvid stensättningen, två terrasskanter och ett röjningsröse mättes in. En av terrasskanterna sammanfaller med

en av de sedan tidigare karterade stensträngarna. Någon ny och slutgiltig bedömning är inte gjord.

Figur 4. Fornlämningarna inom lokal 3–5. Utsnitt ur kommunala bakgrundskartan.
Skala 1:2 500.

Därefter karterades gravarna inom gravfältet. Bland gravarna förekom även röjningsrösen. Vissa anläggningar var svåra att bestämma som grav eller röjningsröse.

Schakt öppnades i åkern norr om stensättningen och på höjdryggen där det var möjligt för träden. På höjdryggen påträffades några härdar medan det i åkern inte förekom några lämningar. Schakten i åker vattenfylldes förvånansvärt fort.

I åkermarken och på impedimentet sydöst om gravfältet öppnades schakt varvid några härdar påträffades. Norr om de grävda schakten bedömdes de inte lönt att schakta p.g.a. den stora nivåskillnaden mellan gravarna på höjdryggen och den nedanför liggande åkern. I området söder till sydväst om gravfältet öppnades inte några schakt p.g.a. tidsbrist. Länsstyrelsen informerades om prioriteringen.

Lokal 6

Tabell 7. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Norrsunda 174:1	Stensträngar

Lokalen var ny tillkommen i förhållande till den ursprungliga upphandlingen. Förundersökningen etapp 1 syftade till avgränsning av den agrara lämningen. Den efterföljande förundersökningen etapp 2 syftade till avgränsning av en påträffad boplats samt provtagning av odlingslager.

Lokalen besiktigades inledningsvis varvid lägen identifierades där odling och möjliga boplater kunde förväntas.

Inom de utpekade ytorna öppnades schakt. Odlingslager förekom på avsatser i den västsluttande marken och på två naturliga terrasser/avsatser i slutningen påträffades härdar (i schakt S913 och S926).

Inom ramen för förundersökning etapp 2 öppnades större ytor runt anläggningarna. Etapp 2 föregicks av begränsad trädfällning för att möjliggöra utvidgningarna varvid ytterligare några härdar framkom.

Lokal 7

Ett oregistrerat möjligt röjningsröse

För att klargöra lämningens status genomgrävdes den varvid den konstaterades bestå av en sentida jord- och stendump (se bilaga 2).

Lokal 8

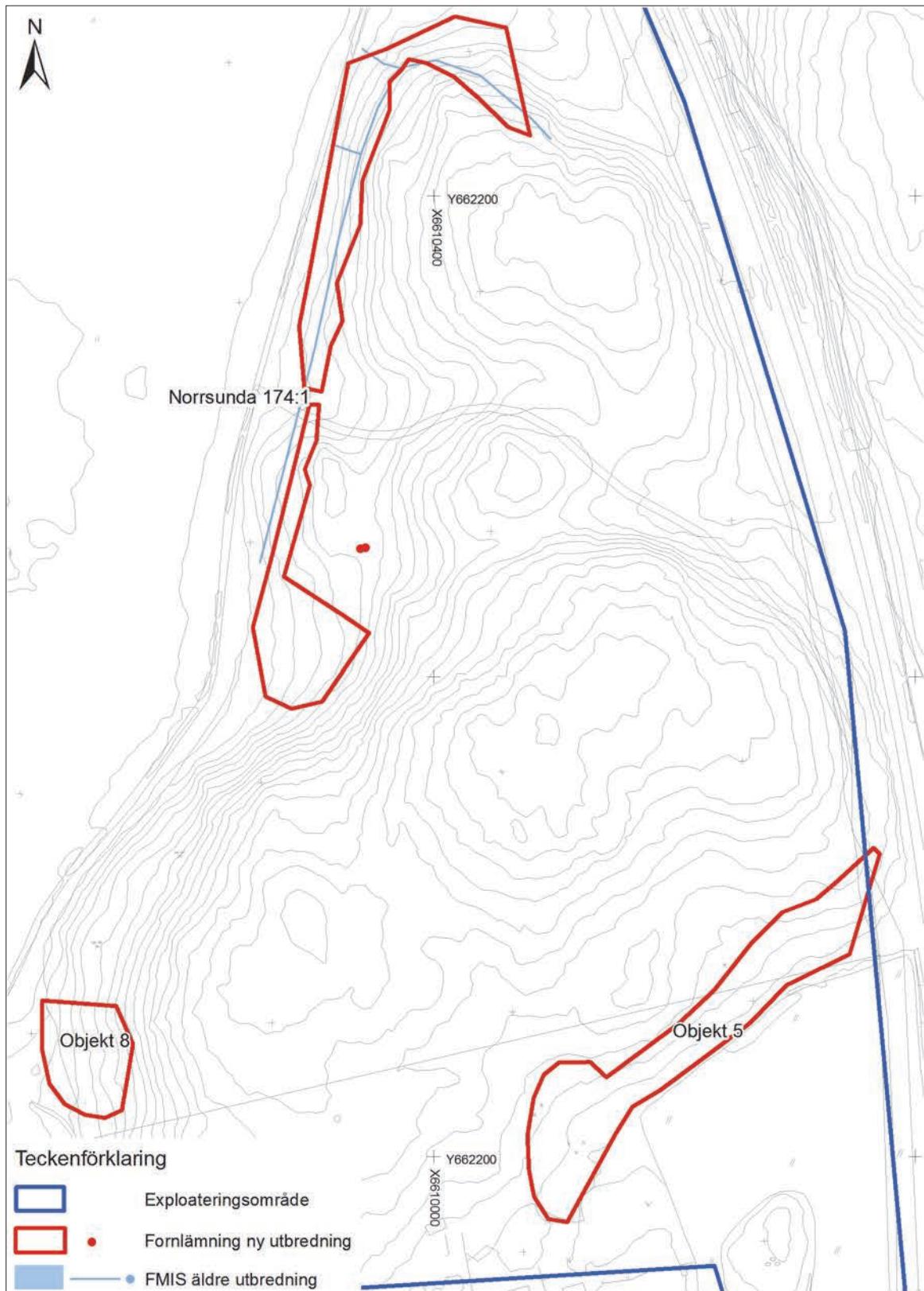
Tabell 8. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Objekt 8	Stensträngar

Lokalen var ny tillkommen i förhållande till den ursprungliga upphandlingen och syftet med förundersökningen etapp 1 var att klargöra och avgränsa lämningen.

Lokalen besiktigades inledningsvis varvid ett röjningsröse karterades och lägen där odling kunde förväntas noterades.

Inom de utpekade lägena öppnades schakt varvid fossil åkermark konstaterades söder om stensträngarna och möjlig fossil åker förekom mellan strängarna. Andra lämningar förekom inte.

Figur 5. Fornlämningarna inom lokal 6, 8 och 9. Utsnitt ur kommunala bakgrundskartan.
Skala 1:2 500.

Lokal 9

Tabell 9. Berörda fornlämningar

Fornlämning	Typ
Objekt 5	Stensträng

Lokalen var ny tillkommen i förhållande till den ursprungliga upphandlingen och syftet med förundersökningen etapp 1 var att klargöra och avgränsa lämningen. Förundersökningen etapp 2 syftade till att avgränsa en nypåträffad boplats och nypåträffade agrara lämningar.

Inledningsvis besiktigades lokalen varvid ett röjningsröse karterades och schaktningen planerades avseende lämpliga ytor för fossil åker.

Inom ramen för förundersökningens etapp 1 öppnades schakt i anslutning till stensträngen, främst söder om den samma. I tre schakt påträffades härdar och möjliga stolphål vilka sammanföll med en platåliknande yta norr om stensträngen.

Efter det att viss utglesning av träden skett öppnades sammanhängande ytor i anslutning till anläggningsförekomsten inom ramen för förundersökningens etapp 2. Det påträffades ytterligare anläggningar liksom ett parti av en övertorvad stensträng. Ytterligare schakt öppnades för att avgränsa anläggningsförekomsten och stensträngen varvid ytterligare två strängar framkom och någon enstaka anläggning.

Undersökningsresultat

Lokal 1

Det öppnades 42 schakt vilket motsvarar 1 200 kvadratmeter. Det dokumenterades 91 arkeologiska objekt av olika typ (se tabell 10 och figur 6). Förundersökningen etapp 1 har inte kunnat påvisa att det förekommer överlagringar mellan gravfält/gravar och odlingslämningarna.

Tabell 10. Påträffade lämningar fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Grav	45
Odlingslager	11
Härd/sot- och kolfläck	8
Stenpackning	8
Stensträng (varav tidigare karterade)	8 (2)
Röjningsröse	5
Stensamling	4
Terrasskant	2
Rödbränd yta	1

Gravar

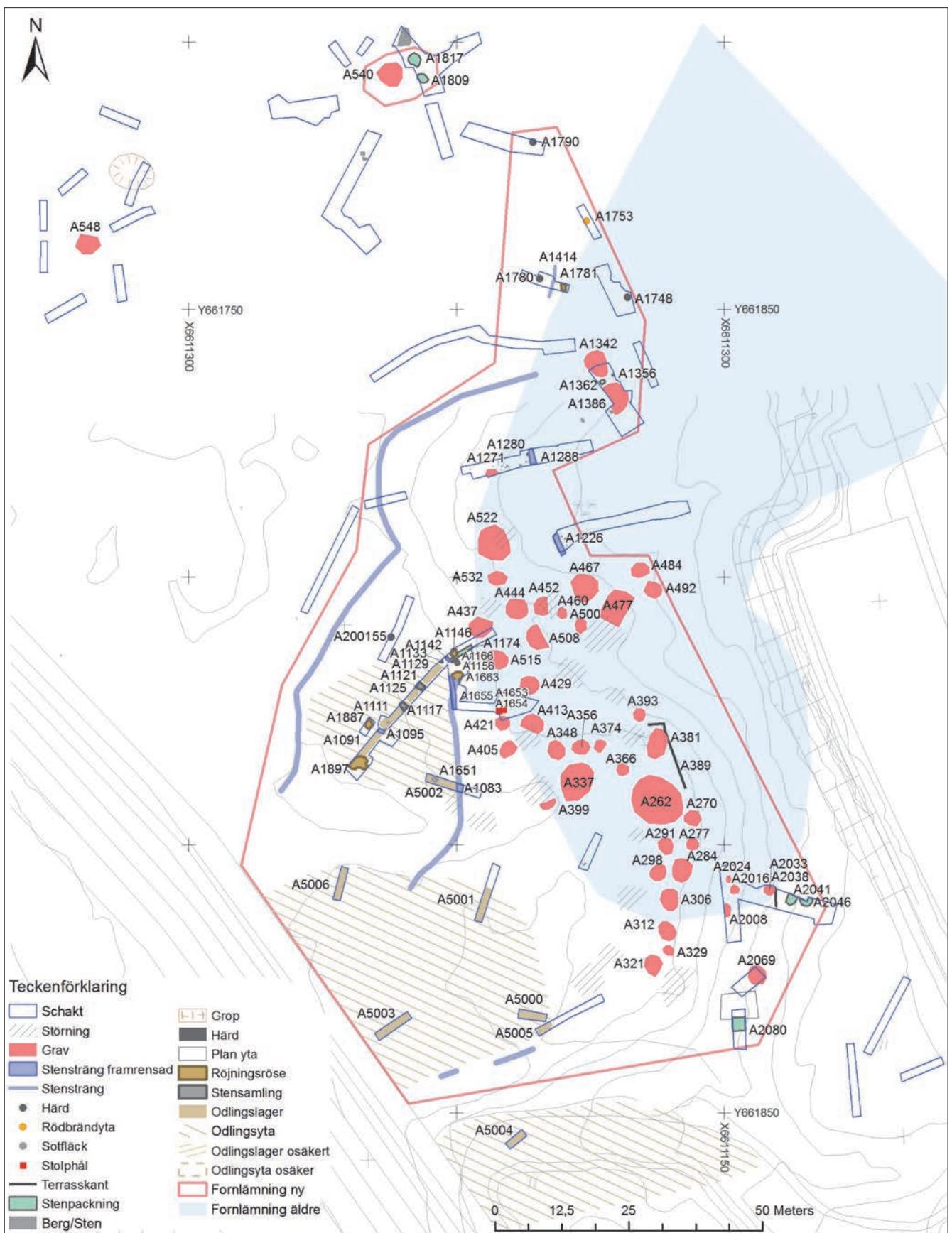
Enligt FMIS omfattar gravfältet Norrsunda 8:1 omkring 40 anläggningar. Det karterades 35 gravar och vid schaktningen framkom ytterligare åtta gravar norr, söder och öster om gravfältet. Av de nypåträffade gravarna var två synliga ovan mark.

Öster om gravfältet framkom gravar på en avsats i östslutningen. Det var stensättningar som inte var synliga ovan mark. De var välavgränsade med packningar av blandat stenmaterial och vid rensning påträffades brända ben och keramik. Avsatsens östra kant sammanföll med en gles terrasskant (A2038) som tycktes avgränsa stensättningarna. Nedanför och öster om terrassen framkom mer diffusa och glesa stenpackningar med oklara begränsningar (A2041 och A2046).

Söder om gravfältet framkom en högliknande stensättning (A269) som var synlig som en välvning i markytan. Vid schaktning framkom en välavgränsad packning av blandat stenmaterial. Direkt söder om stensättningen fanns en plan yta i vars södra kant det framkom en kvadratisk stenpackning av oklar funktion. Stenpackningen var synlig som en svag förhöjning.

Norr om gravfältet framkom ytterligare gravar i form av flacka stensättningar med blandat stenmaterial. Även norr om gravfältet förekom en högliknande stensättning som var synlig i markytan (A1342). Efter avtorvning framkom en välavgränsad packning av blandat stenmaterial.

Den ensamliggande stensättningen Norrsunda 217:1 (A548) är bekräftad som ensamliggande. Vid den andra, Norrsunda 85:1 (A540), framkom två oklara stenpackningar (A1809, A1817) av blandat material.

Figur 6. Lokal 1, undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Odlingslämningar

På olika platser påträffades både ytterligare anläggningar kopplade till odling och lager som har varit odlade. Odlingslagren förekommer i anslutning till stensträngarna och söder om dem. I schaktet S1177 framkom ett påtagligt odlingslager samt därtillhörande anläggningar (se figur 8). I plan är lagret avdelat genom röjningsrösens, stensträngar och oklara stensamlingar, vilka inte är synliga i markytan, och lagret förefaller ha varit uppdelad i mindre tegliknade enheter.

Utifrån förekomst av odlingslager i schakten, naturligt avgränsande höjder/höjdryggar liksom förekomst av avgränsande anläggningar i form av stensträngar har två hypotetiska förhistoriska odlingsytor definierats. Därtill har två yngre (recenta) odlingsytor definierats.

Figur 7. Sydöstra delen av schakt S1177. Nedan t. v. i bild syns röjningsröset A1897 ovan t. h. ses A1095. Foto Jan Åhlström.

Boplatsanläggningar

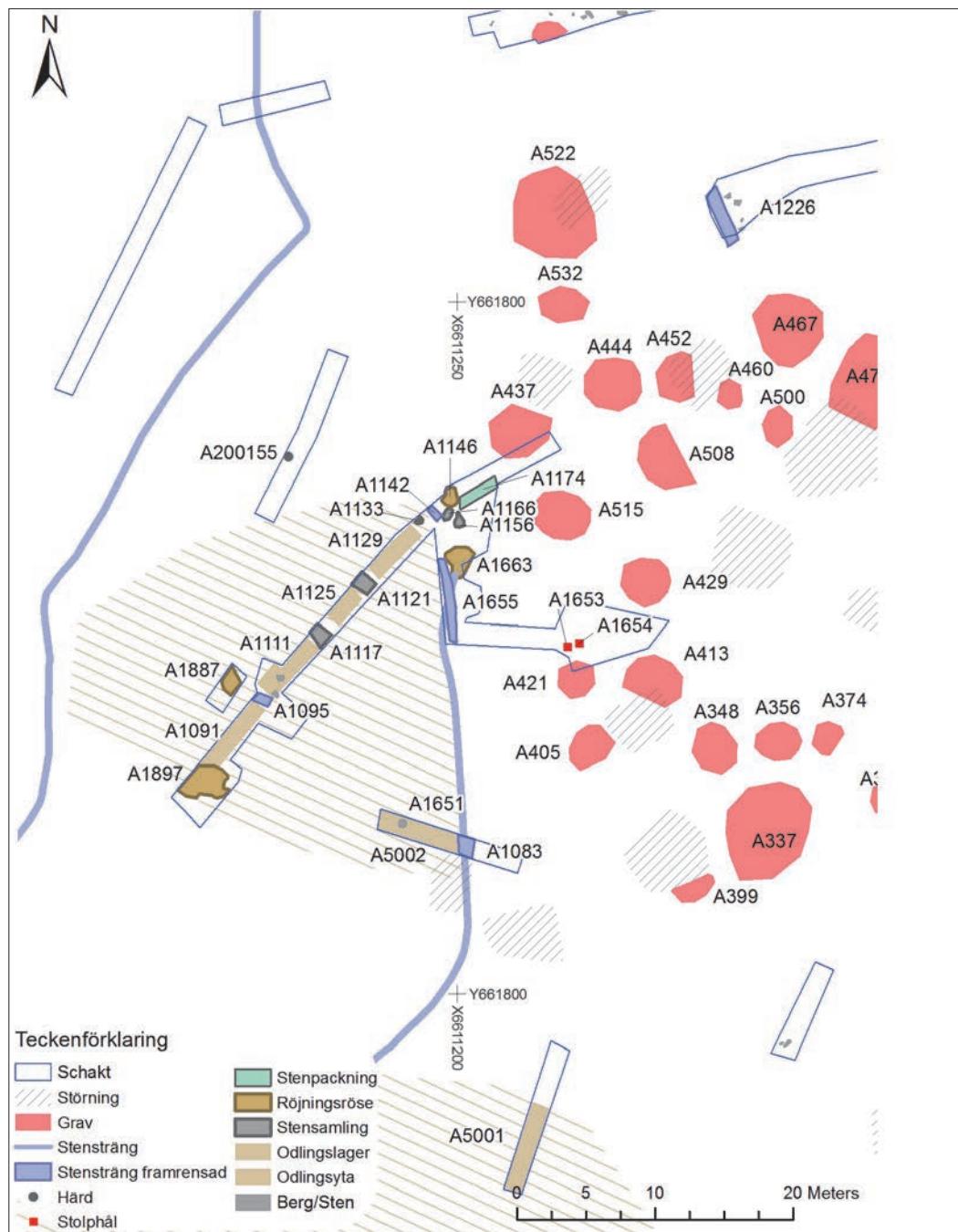
Undersökningen visar att boplatsen Norrsunda 8:3 inte sträcker sig in mot gravfältet och den höglänta marken. Det framkom spridda boplatsanläggningar, främst härdar, som dels framkom nära den tidigare delundersökta boplatsen Norrsunda 8:3 i nordöst, dels i anslutning till den påtagliga odlingslämningen i schakt S1177. Vid odlingslämningen förekom stolphål men anläggningarna är få och de ligger utspritt och bedöms därför inte indikera en boplat. Anläggningarna kan snarast kopplas till odlingen eller till aktivitet/riter med koppling till gravfältet.

Fynd

Sju fyndposter har registrerats (se bilaga 4). Fynden utgörs av två poster keramik bestående av åtta bitar (totalt 34 gram) och fyra poster brända ben (totalt sju gram).

Fynden 1–4 är rensfynd i form av små mängder brända ben och keramik från stensättningarna i schakt S1990 öster om gravfältet.

Fynden 5–7 utgörs av små mängder brända ben påträffade vid rensning invid en stensträng (A1095) samt keramik som regnade fram nära en sot- och kolfäck (A1651). Fynden kan kopplas till en av odlingsytorna och kan förklaras som rester efter gödsling. Det är inte ovanligt med boplattsavfall, framför allt ben, i odlingslager från järnålder. Förklaringen är helt enkelt att avfall har använts som gödsling (Pettersson 2006).

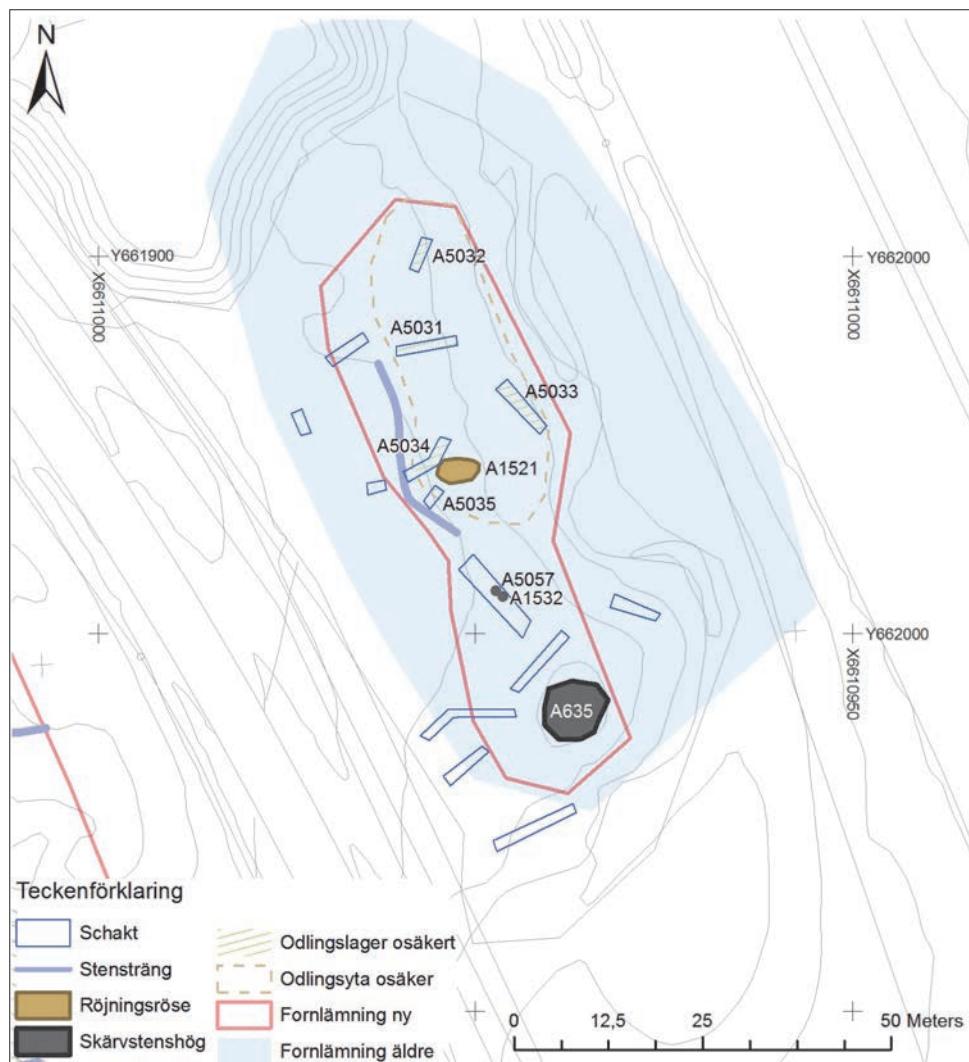
Figur 8. Lokal 1 undersökningsresultat. Schakt S1177 i lokalens centrala del. Skala 1:500.

Lokal 2

Det öppnades 14 schakt vilket motsvarar 155 kvadratmeter. Det dokumenterades sammanlagt 10 arkeologiska objekt av olika typ (se tabell 11 och figur 9).

Tabell 11. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Odlingslager (varav osäkra)	5 (5)
Härd	2
Skärvstenshög	1
Röjningsröse	1
Stensträng, tidigare karterad	1

Figur 9. Lokal 2 undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Skärvstenshög och boplatsanläggningar

Utöver skärvstenshögen påträffades endast två härdar. Skärvstenshögen och härdarna är inte kopplade till en boplatskontext. De vittnar istället om en annan, möjlig regelbundet återkommande, aktivitet av mer rituell karaktär där eldande stått i centrum.

Odlingslämningar

I schakten i anslutning till stensträngen och odlingsröset förekom lämningar efter senare tiders odling men även möjlig fossil odling. Den tänkbara fossila odlingsmarken ligger öster om stensträngen.

Lokal 3

Det öppnades 17 schakt vilket motsvarar 320 kvadratmeter. Sammantaget dokumenterades 33 arkeologiska objekt av vilka merparten är odlingsanknutna (se tabell 12 och figur 10).

Tabell 12. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Stensträng (varav tidigare karterade)	14 (7)
Gravar	2
Odlingslager (varav osäkra)	13 (6)
Stensättning	2
Röjningsröse	7

Gravar

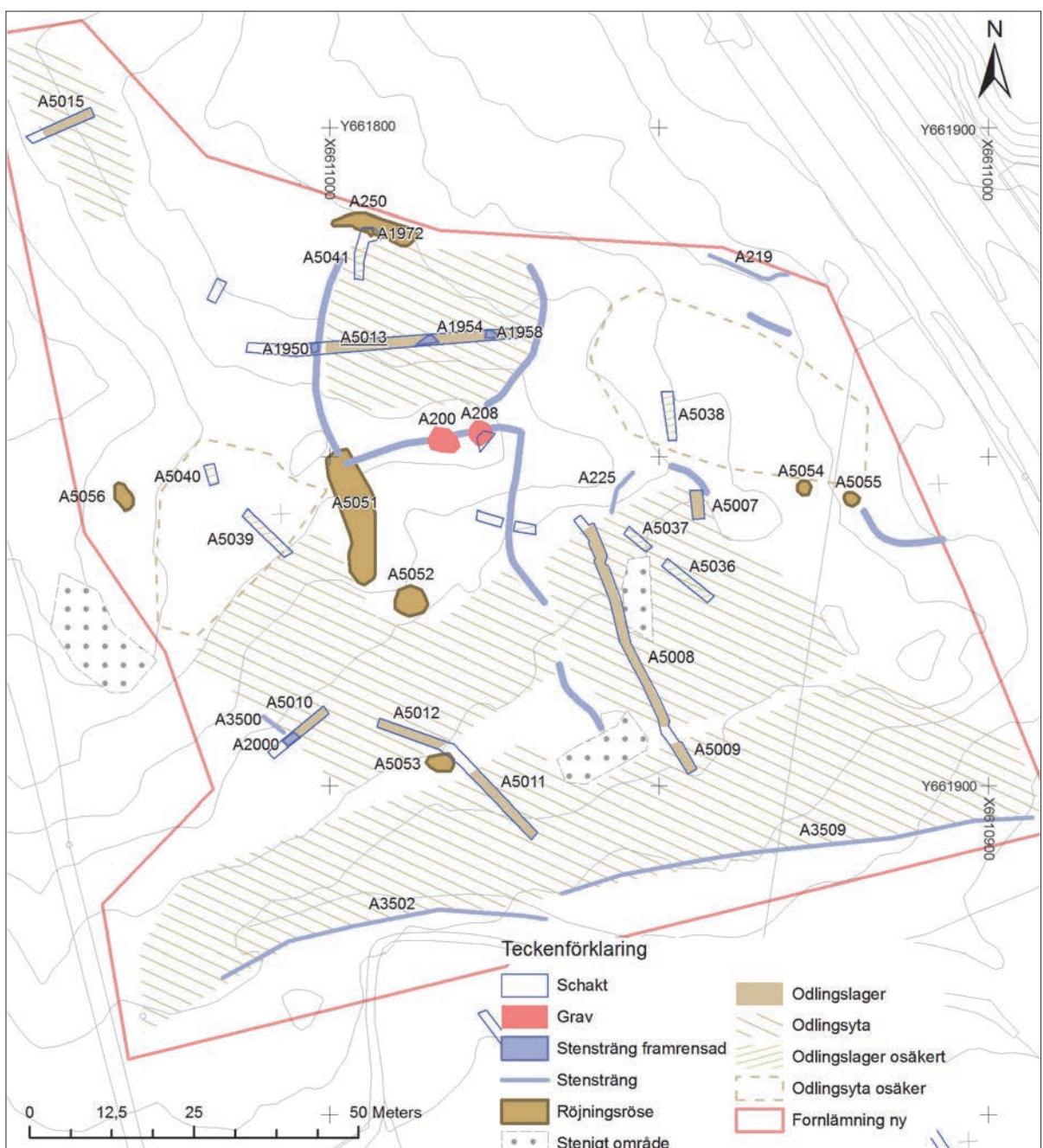
I krönläge på en höjdrygg dokumenterades två stensättningar varav en är osäker (A200, A208). De är båda övermossade och rundade med packningar av blandat material.

Odlingslämningar

Röjningsrösen förekom spritt inom ytan med odlingslämningar. De var övermossade och synliga i markytan. Rösena var av olika storlek och form.

Vid schaktringen påträffades odlingslager över relativt stora ytor. Fem fossila odlingsytor har definierats och två ytor med möjlig fossil odling. Odlingsytorna definierades genom odlingslager i schakten och de avgränsas topografiskt genom höjdryggar, naturliga terrasser och steniga områden samt av stensträngar. En särskilt tydlig odlingslämning förekom där odlingslagret A5013 avgränsas av två stensträngar i öster och väster samt och av ett röjningsröse mot norr. Inom odlingsytan framkom också övertorvade stensträngar vilka kan indikera en inre struktur bestående av mindre åkerytor. Utöver de synliga stensträngarna förekommer också helt övertorvade strukturer vilka kan kopplas till odlingen.

Området har i samband med karteringen av stensträngarna utpekats som en möjlig boplats. Några boplatsanläggningar påträffades dock inte.

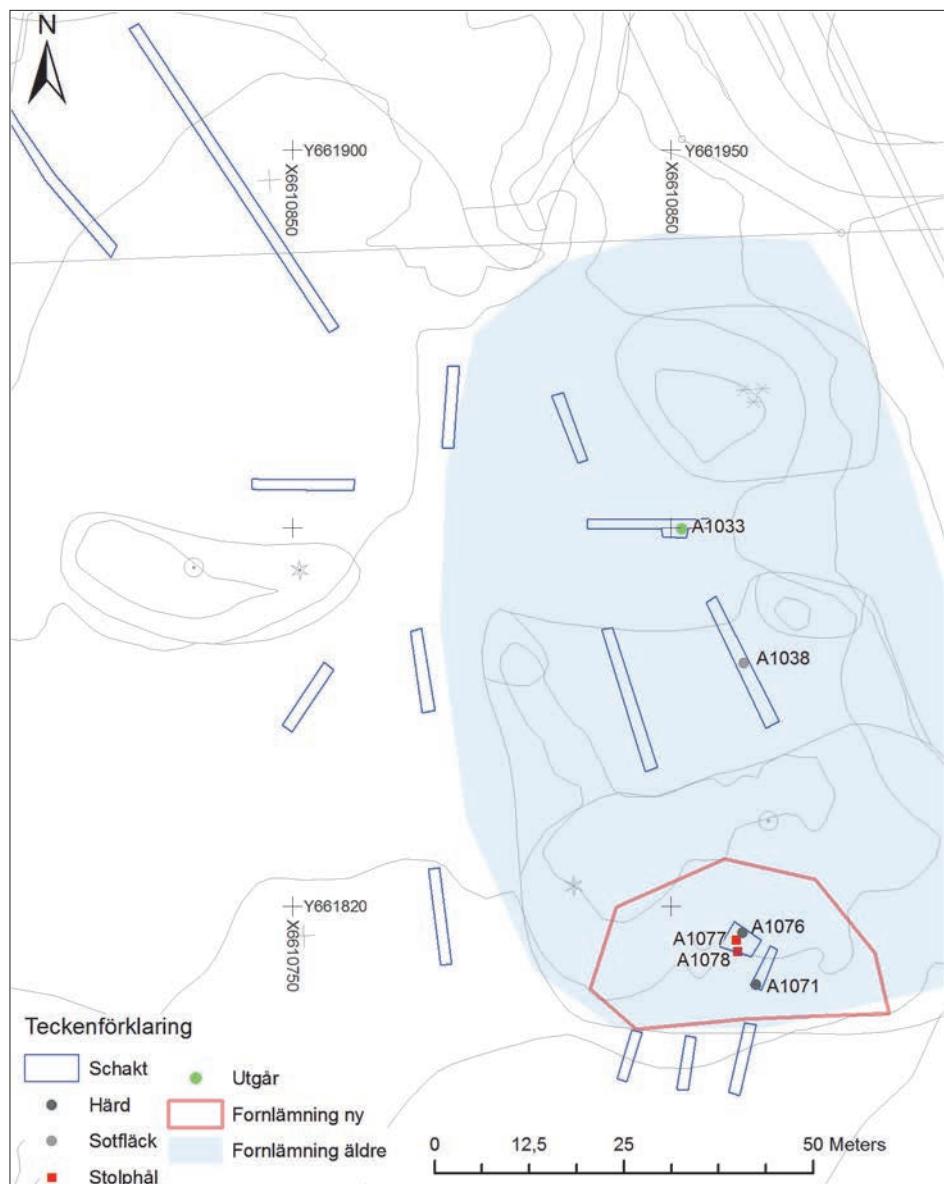
Figur 10. Lokal 3, undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Lokal 4

Det öppnades 17 schakt vilket motsvarar 410 kvadratmeter. Det påträffades fem anläggningar av boplatskaraktär (se tabell 13 och figur 11).

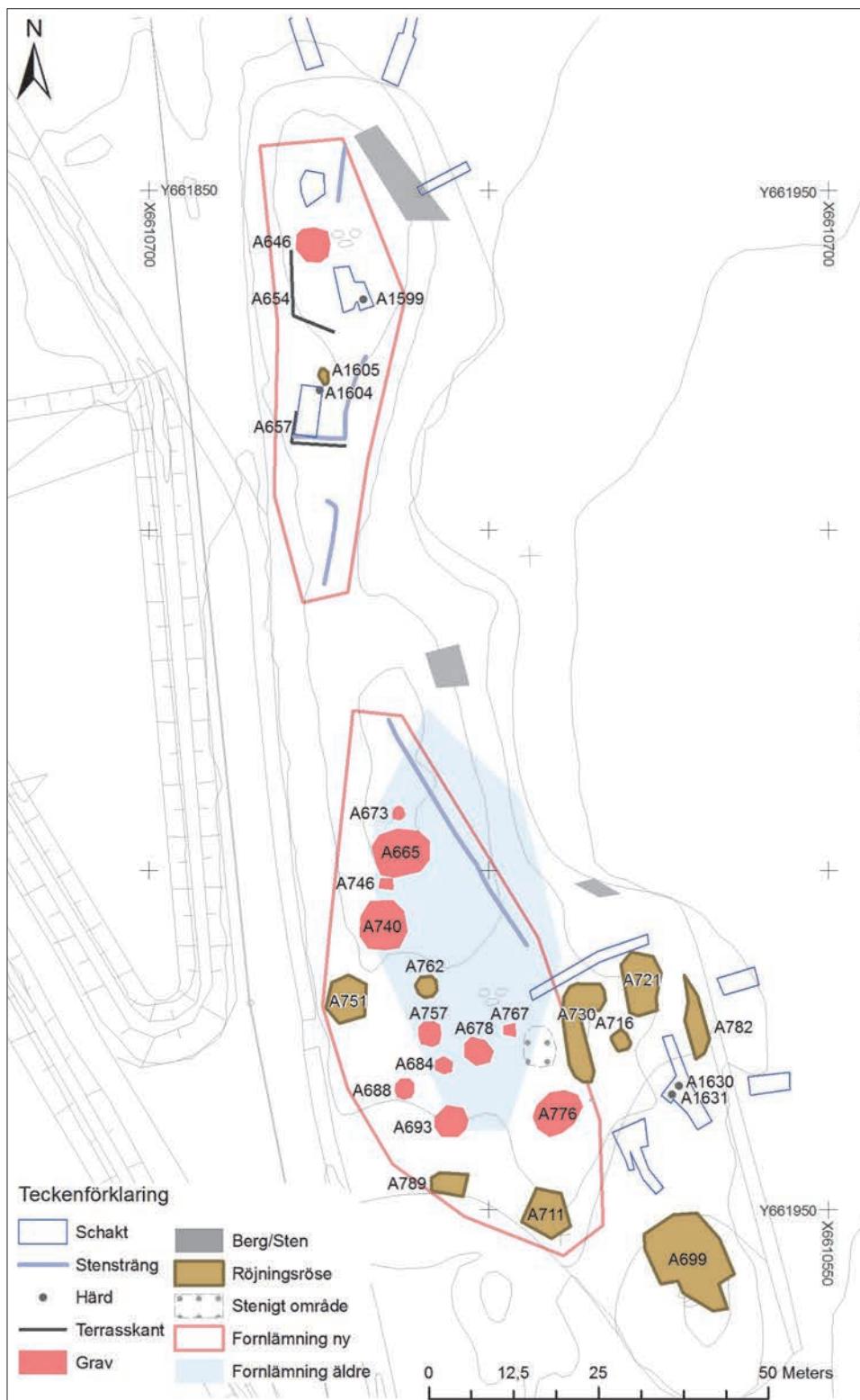
Tabell 13. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Härd/sot- och kolfläck	3
Stolphål	2
Utgår	1

Figur 11. Lokal 4, undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Inom en mindre yta på ett impediment påträffades anläggningar i form av stolphål och härdar. Tre av anläggningarna låg i kulturmåverkad silt. Utifrån sammansättningen och den kulturmåverkade marken bedöms anläggningarna indikera en mindre boplats- eller aktivitetsyta. Utbredningen på impedimentet är oklar.

Figur 12. Lokal 5, undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Lokal 5

Det öppnades 11 schakt vilket motsvarar 250 kvadratmeter. Det dokumenterades 32 arkeologiska objekt av olika typ (se tabell 14 och figur 12).

Tabell 14. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Grav	12
Röjningsröse	10
Härd	4
Terrassering	2
Stensträng (varav tidigare karterade)	4 (4)

Enligt FMIS omfattar gravfältet Norrsunda 5:1 sju anläggningar (ett röse och sex runda stensättningar). Nu karterades 11 anläggningar bedömda som gravar samt ytterligare nio anläggningar klassade som röjningsrösen. I den östra delen, närmast den öppna åkernmarken, var rösena stora och av sentida snitt. Längre åt väster, mot gravfältet, var de mer flacka och gravliknande.

I anslutning till den ensamliggande stensättningen Norrsunda 86:1 framkom en terrassering och en härd. Söder därom påträffades ytterligare en terrassering samt ett röjningsröse och en härd. Härdarna överlagrades av ett påtagligt odlingslager vilket kan kopplas till terrassen. Härdarna bedöms vara ensamliggande och indikerar inte någon boplats. Terrasseringarna är intressanta och kan möjligen indikera odlingsytor.

Lokal 6

Inom ramen för både etapp 1 och 2 öppnades sammanlagt 22 schakt vilket motsvarar 680 kvadratmeter. Vid de båda etapperna dokumenterades sammantaget 19 arkeologiska objekt av främst agrar karaktär (se tabell 15 och figur 13–14).

Tabell 15. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Odlingslager (varav osäkra)	11 (5)
Härd	6
Lager	1
Stensträng, tidigare karterad	1

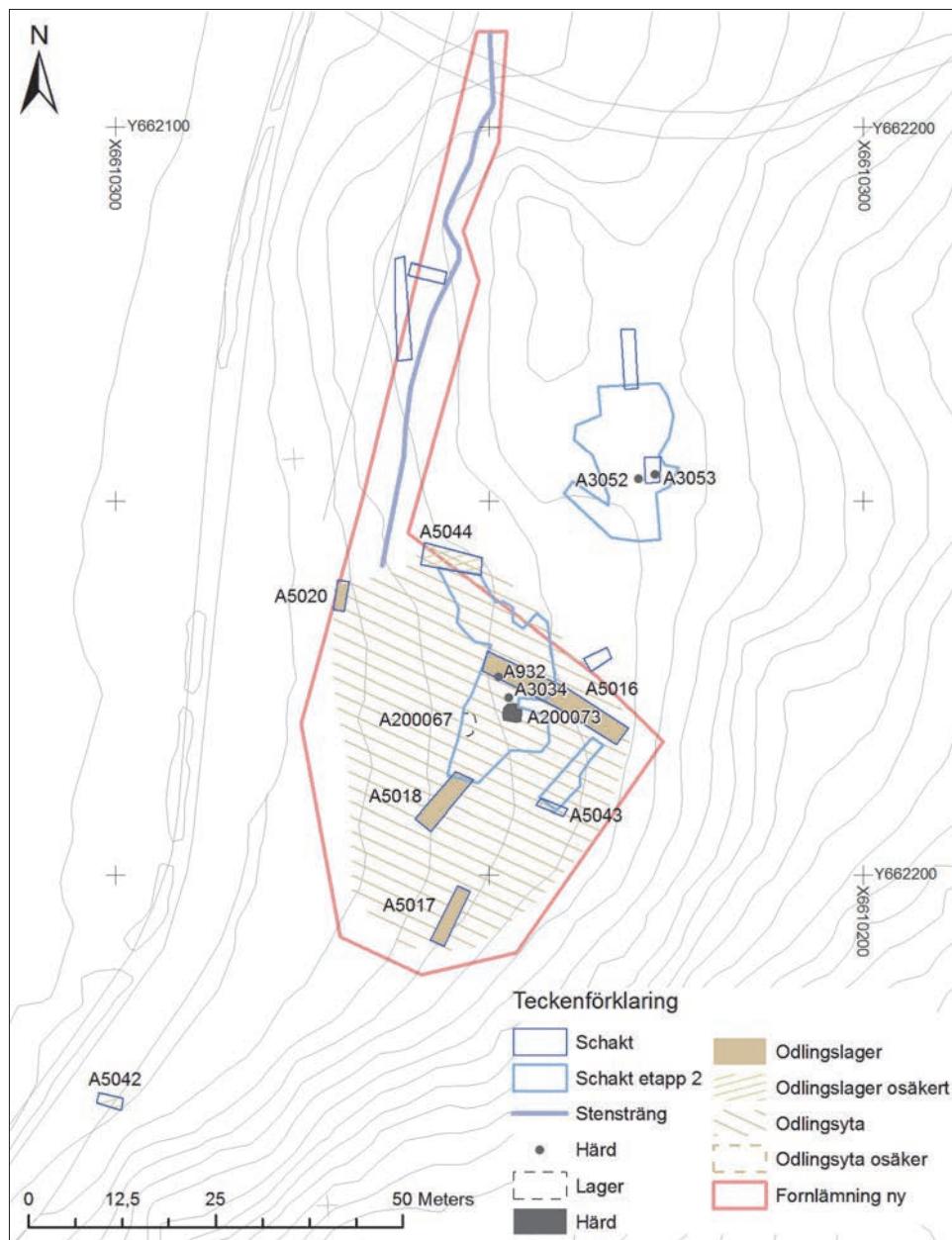
Agrara lämningar

Undersökningen kan belägga fossila odlingsytor, väster, öster och söder om stensträngen. Odlingsytor definieras genom förekomst av odlingslager i schakt samt genom topografin. Den största av odlingsytorna återfinns på en avsats i slutningen söder om strängen. På avsatser i slutningen väster om strängen kan fyra små odlingsytor beläggas. Likaså finns en mindre odlingsyta på en hylla i slutningen öster om stensträngen.

Boplatsanläggningar

I anslutning till stensträngen (Norrsunda 174:1) påträffades härdar, dels på en platå öster om strängen, dels på en avsats söder om densamma. Topografin bedömdes som lämplig för en eller två, möjligtvis oliktida, boplatsar. Efter utvidgningen av schakten på avsatsen och platån framkom ytterligare härdar samt ett utkastlager av skärvsten (A200073). Härd A200067 är stor och djup med olika faser vilket påvisar upprepat

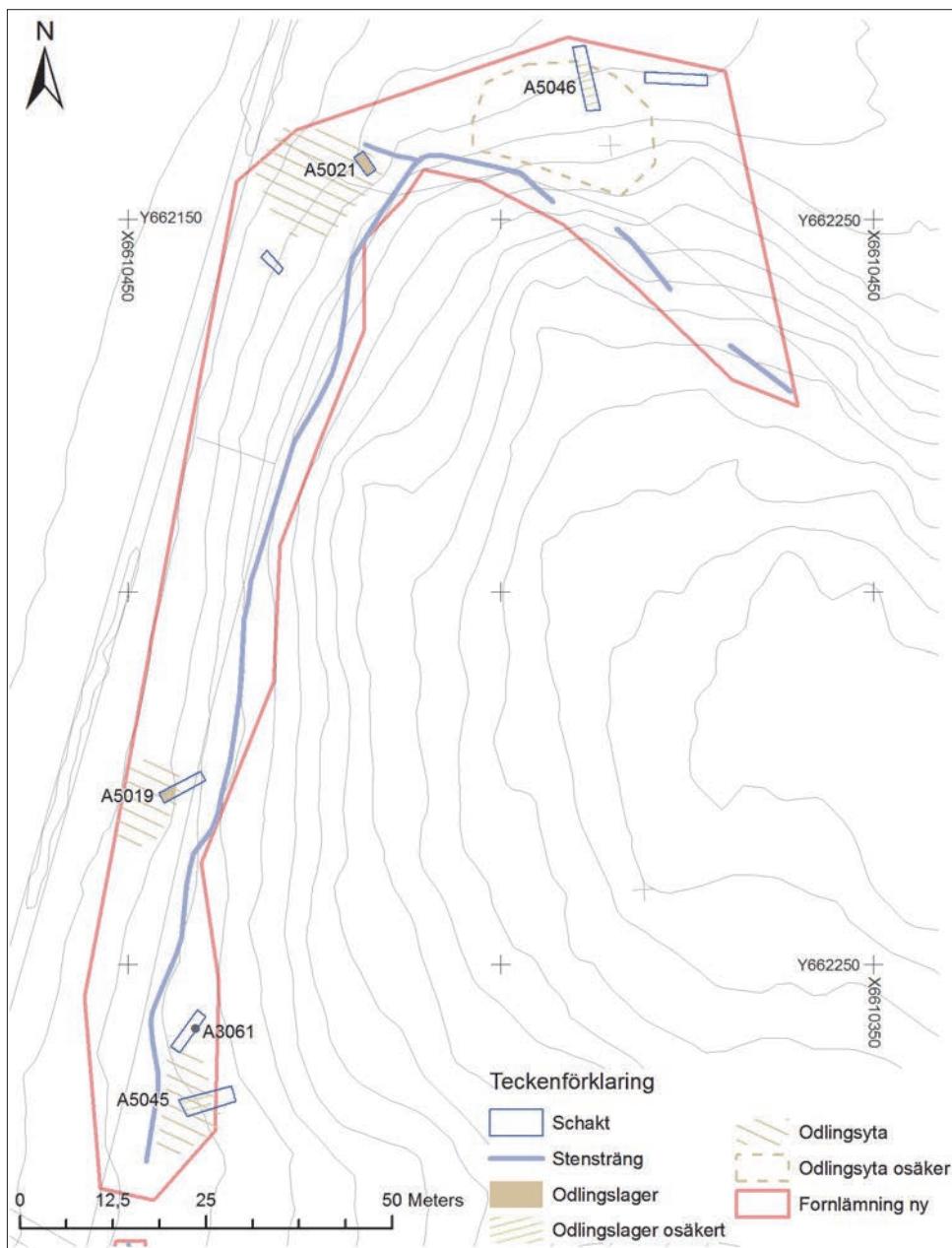
användande. Det intilliggande utkastlagret stöder tolkningen. Härdarna är få och bedöms inte utgöra en del av en boplats. De har snarast tillkommit i samband med eldande på platsen av okänd anledning.

Figur 13. Lokal 6, södra halvan, undersökningsresultat, etapp 1 och 2. Skala 1:1 000.

Analyser

Kol insamlat från härdarna A3052 och A200067 daterades genom kol 14-analys (se bilaga 6). A3052 daterades till förromersk järnålder medan A200067 daterades till yngre bronsålder. Resultatet visar på två troliga faser som återspeglar skilda aktiviteter på platsen. Den yngsta fasen kan vara kopplad till odlingen vilken överlagrar bronsåldersfasen, härdens A200073 framkom under odlingslager.

Figur 14. Lokal 6, norra halvan, undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Ur odlingslager i schakt S926 insamlades jord för glödförlustanalys. Resultatet antyder humusbildning vid 0,1 meters djup vilket sammanfaller med läget för ett i plan synligt lätt sotigt lager silt tolkat som ett odlingslager (Risberg e-post).

Tabell 16. Resultatet av glödförlustanalysen i schakt 926

Djup, m	Org. kol (550 grader)
0,10	0,54
0,20	0,37
0,40	0,13
0,45	0,12

Lokal 7

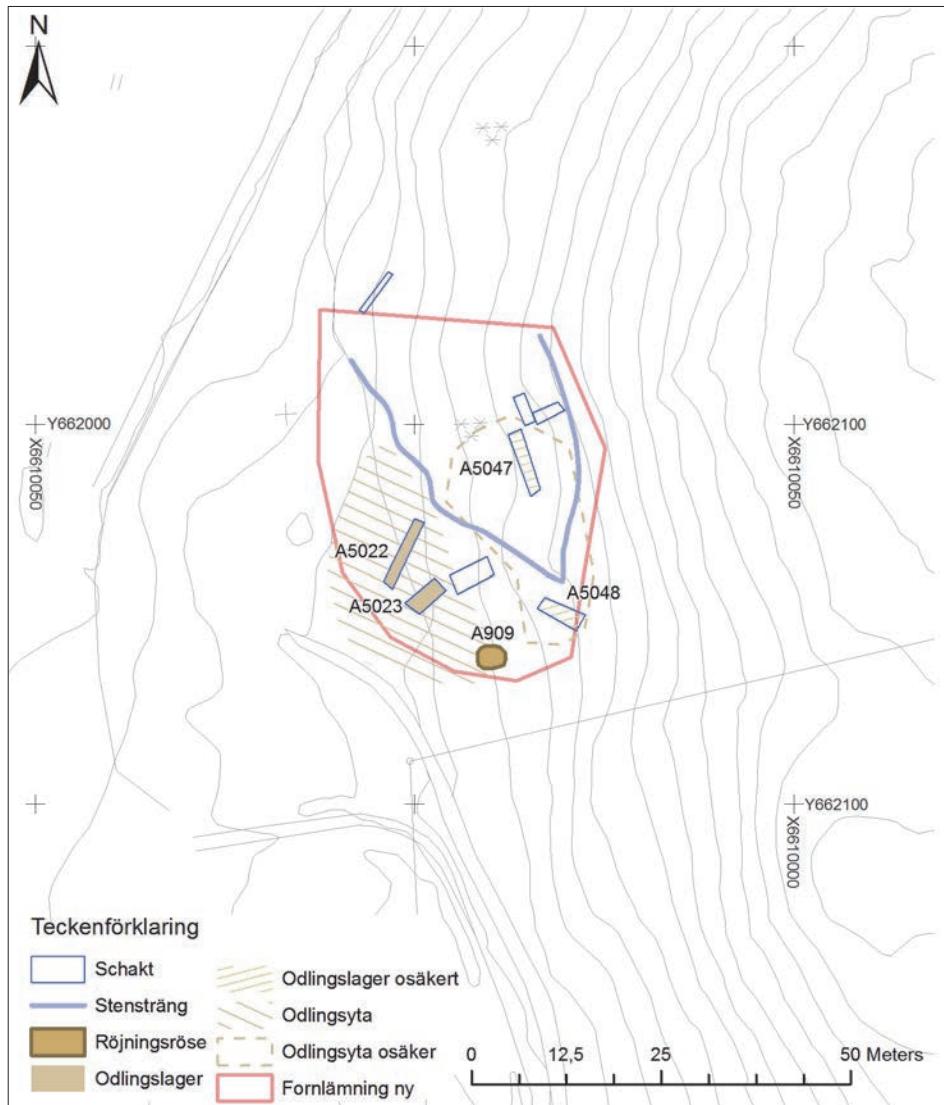
Det öppnades ett 20 kvadratmeter stort schakt som påvisade en sentida sten- och jorddump utan status som fornlämning (se bilaga 1–2).

Lokal 8

Det öppnades åtta schakt vilket motsvarar 530 kvadratmeter. Det dokumenterades sex lämningar av agrar karaktär (se tabell 17 och figur 15).

Tabell 17. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

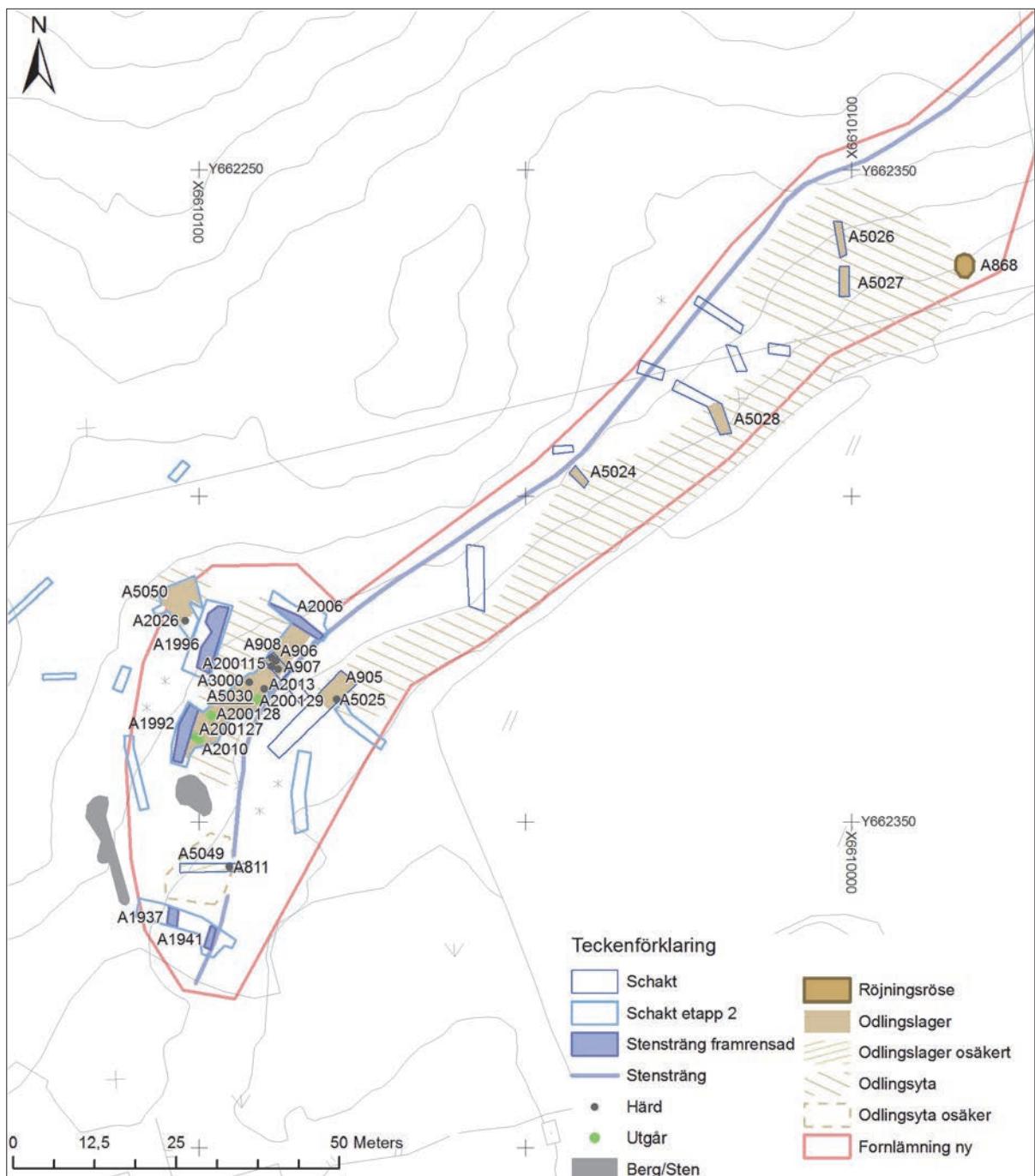
Anläggning, typ	Antal
Odlingslager (varav osäkra)	4 (2)
Stensträng, sedan tidigare karterad	1
Röjningsröse	1

Figur 15. Lokal 8 undersökningsresultat. Skala 1:1 000.

Söder om den kända stensträngen påträffades fossil odlingsmark och ett röjningsröse. Innanför stensträngen (som bildar en V-form), och strax sydost om den, förekommer lager som kan vara odlade. Ytorna definieras genom förekomst av lager i schakten, avgränsande stensträngar och topografin.

Lokal 9

Figur 16. Lokal 9, undersökningsresultat, etapp 1 och 2. Skala 1:1 000.

Inom ramen för både etapp 1 och 2 öppnades sammanlagt 25 schakt vilket motsvarar 520 kvadratmeter. Sammanlagt dokumenterades 27 lämningar av både agrar- och boplatskaraktär (se tabell 18 och figur 16–17).

Tabell 18. Dokumenterade arkeologiska objekt fördelade efter typ och antal

Anläggning, typ	Antal
Odlingslager (varav osäkra)	8 (1)
Härd	9
Stensträng	5
Utgår	4
Röjningsröse	1

Agrara lämningar

Utöver den tidigare karterade stensträngen framkom fyra partier av övertorvade stensträngar. Utifrån riktning och läget i förhållande till varandra utgör tre av dem (A1992, A1996 och A2006) delar av en och samma stensträng. Söder om dessa, och parallellt med stensträngen objekt 5, framkom ett parti av ytterligare en övertorvad stensträng (A1937).

Tre fossila odlingsytor definierades utifrån förekomst av odlingslager i schakten samt genom topografin. En av ytorna är osäker. Den påtagligaste av odlingsytorna sammanfaller med platån där anläggningar framkom. Odlingsytan ligger där inramad av de nyupptäckta stensträngarna (A1992, A1996 och A2006) i norr och väster. Mot söder utgör stensträngen objekt 5 och en berghäll gräns. En större sammanhängande odlingsyta definierades sydost om stensträngen objekt 5.

Boplatsanläggningar

I lokalens södra del, speciellt inom en platå i den svagt sydöstsluttande marken, framkom nio härdar. Härdarna var olika stora, skålformade och innehöll varierad mängd skärsten. Inför etapp 2 bedömdes de påträffade härdarna till följd av den topografiskt gynnsamma platån samt antalet anläggningar indikera en boplats. Så var inte fallet utan det rör sig i stället om ett härdområde av oklar funktion.

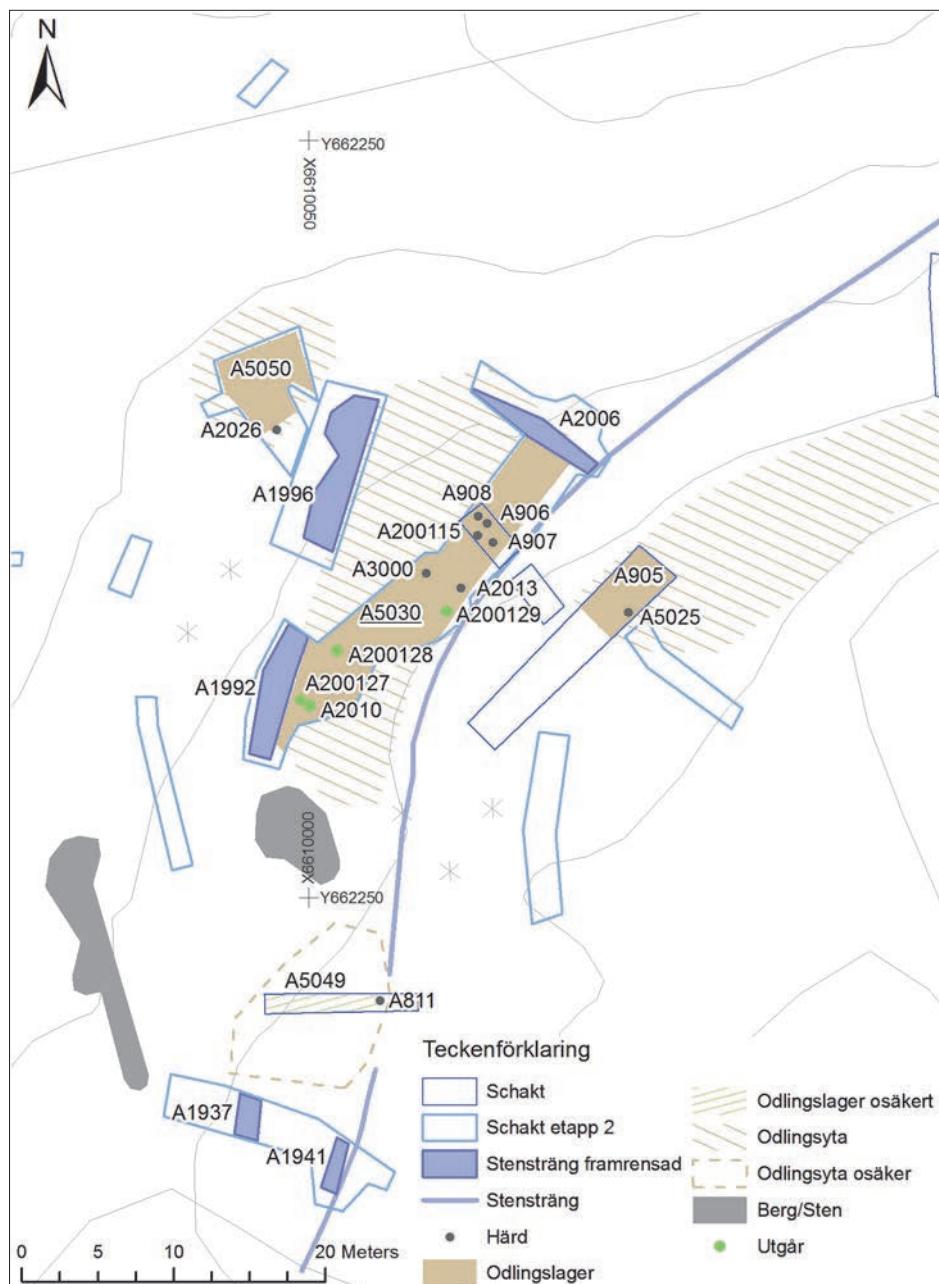
Analyser

Kol insamlat från härdarna A906 och A2026 daterades genom kol 14-analys (se bilaga 6). Båda anläggningarna dateras till förromersk järnålder, vid ett sigma antyds en datering till periodens äldsta del. De flesta av härdarna förefaller vara överlagrade av odlingslagren vilket antyder flera aktivitetsfaser.

Ur odlingslager i schakt S822 insamlades jord för glödförlustanalys. Resultatet påvisar påtaglig humusbildning på 0,1 meters djup vilket sammanfaller med ett 0,15–0,2 meter tjockt lager silt, med kolfragment, tolkat som ett odlingslager (Risberg e-post).

Tabell 19. Resultatet av glödförlustanalysen i schakt 822

Djup, m	Org. kol (550 grader)
0,10	1,72
0,20	1,26
0,25	1,11
0,40	0,83

Figur 17. Lokal 9. Den intensiva anläggningsförekomsten. Skala 1:500.

Referenser

Connelid, P. "...så ländig landmon..." -*förundersökning av fossilt odlingslandskap på fastigheterna Brista 2:8, Krogsta 16:3 m fl, Sigtuna kommun, Stockholms län*. Kula HB, rapport 2012-03-28.

Pettersson, M. 2006. *Djurhållning och betesdrift, djur människor och landskap i västra Östergötland under yngre bronsålder och äldre järnålder*. Linköping.

Risberg, J. Resultat av glödförlustanalys, e-post 2015-08-04.

Uppgifter ur Fornminnesregistret (FMIS).

Tekniska och administrativa uppgifter

KM projekt nr:	15026
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-34185-2012, 2012-06-25 samt tillägg 2015-04-21 och 2015-06-23
Undersökningsperiod:	1 april–15 juni 2015
Exploreringyta:	Ca 580 000 m ²
Personal:	Andrea Jäderlund, Elin Säll, Ann Vinberg och Jan Åhlström
Belägenhet:	Norrunda-Brista 2:8, Norrsunda-Kragsta 16:1, Norrsunda-Krogsta 16:1 och 16:3, Norrsunda socken, Sigtuna kommun, Uppland, Stockholms län
Ekonomisk karta:	66G1GS Märsta, 66G0GN Rosersberg
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Koordinater:	X6609871 Y661778
Höjdsystem:	Rh 2 000
Inmätningsmetod:	Rtk-Gps, Gps
Dokumentationshandlingar:	Mätdata, två sektionsritningar och digitala fotografier slutförvaras hos ATA
Fynd:	Fynden F1–7 förvaras på KM i väntan på beslut om fyndfördelning.

BILAGOR

Bilaga 1.

Schakttabell

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
1	971	Skogsmark, flack yta	5	0,3	1. Vegetation/mylla, 0,05 meter. 2. Gräbrun silig lera, 0,15 meter, odlingslager. 3. Gulbeige silig lera.	Odlingslager	Siltig lera
1	975	Skogsmark, från höjdrygi sydvästslutning till flack yta.	11	0,25	1. Vegetation/mylla 0,05–0,1 meter. Schakts norra del: 2. Gräbrun silt med kolfragment, 0,05–0,15 meter, tjockast i svacka, 0,7–1,3 meter från norra schaktkanten. Övergår söder-ut i mycket svagt färgat lager längs ca 1 meter och försvinner sen. 3. Gulbeige något lerig, grusig silt ned stenar, <0,3 meter stora. Schakts södra del: 2. Gräbrun silig lera, 0,1 meter, odlingslager/plöglager. 3. Gräbeige silig lera med lite grus och enstaka stenar, <0,2 meter stora.	Odlingslager	Grusig silt/silt
1	979	Skogsmark, parallellt med höjdrygg.	10	0,2	Grått över stensträng (A1083, Norrsunda 213:1). 1. Vegetation/humus 0,05 meter Nordväst om stensträng 2. Gräbrun silt, kolfragment, inslag av sten och grus, <0,15 meter stora, 0,12–0,2 meter tjockt, odlingslager. Närmast stensträngen något mörkare, omrörts? Ca 1,5 meter från nordvästra kanten fanns ett område, ca 1,8 meter långt, vilket inte har grävts i botten. 3. Gulorange sandig grusig silt med stenar, <0,4 meter stora. Sydost om stensträng: 2. Gräbrun silt, 0,1–0,18 meter tjock, inslag av sten och grus, tjockare mot stensträng i nordväst, kulturlager(?). Närmast stensträngen, längs ca 1,3 meter, något mörkare, omrörts(?).	Stensträng A1083, sorfläck A1651 Odlingslager i nordväst	Sandig grusig silt
1	988	Skogsmark, östslutning över stensträng	8	0,1	3. Gulorange sandig grusig silt med stenar, <0,4 meter stora. Grävt över stensträng (Norrsunda 213:1). 1. Vegetation/humus 0,05 meter. V om stensträng: 2. Mörkbrun mycket humös silt, ojämnm botten, 0,05 meter. 3. Gul silt.	Stensträng Norrsunda 213:1	-
1	992	Skogsmark, flack yta, svag östslutning	21	0,15	Oster om stensträng: 2. Mycket grusig och stenig morän. 1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Sotig humus 0,03 meter.	Silt	-

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
3.	Gräbrun silt 0,05–0,08 meter öränn botten.						
4.	Gulorange sandig grusig silt med sten <0,6 meter stora och berg i dagen på flera ställen. Mest sten och grus längst i V.						
Längst i öster, längs ca 2 meter.							
2.	Omväxlande rågot gräbrun, brun humos samt gulröd silt, ca 0,1 meter.						
3.	Gulröd silt samt stenar, <0,15 meter						
1.	Vegetation/gräs, 0,05 m						
2.	Gräbrun siltig lera, 0,2 meter djup, odlingslager/ploglager.						
3.	Gräbeige siltig lera med spridda stenar samt rikt med stenar och grus i öster, längs ca 2 meter stenar <0,35 meter stora, ett par block, 0,6 och 0,75 meter stora.						
1.	Vegetation 0,02 meter.						
2.	Gräbrun lera 0,2 meter odlingslager/ploglager.						
3.	Beige lera.						
SV om stensträng (A1087/1897):							
1.	Vegetation/humus 0,05–0,1 meter.						
2.	Ljust gräbrun silt, (enstaka) kolfragment, 0,1 meter odlingslager.						
3.	Gulbrun silt med stenar 0,25 meter stora.						
nordost om stensträng A1097/1897:							
1.	Vegetation/humus 0,05 meter.						
2.	Gräbrun silt med kolfragment mot botten, 0,1–0,15 meter tjockt, spridda stenar, <0,15 meter stora, odlingslager. Lagret var synligt inom fyra profilpartier: mellan A1097/1897 och A1095 (yta A1091), mellan A1095 och A1117 (yta A1111), mellan A1117 och A1121 (yta A1121) samt mellan A1121 och A1133 (yta A1129).						
3.1	botten: grågrul silt med spridda stenar och block, <0,75 meter stora; mer grus och sten, d.v.s. grusig morän, framför allt i schakters östra halva.						
4.	Ängs ca 1,2 meter i nordost: rödbrun silt, ca 0,04 meter tjock.						
5.	Vid härdan A1133: gulbrun silt, sandig med mera grus i botten, ca 0,05 meter ner.						
6.	Nordost om A1146, längs 2,2 meter: sotig gräbrun (något sandig) silt, relativt kompakt, fragment av kol, fläckar av tjockare silt, kulturlager. Nordost om detta, längs ca 2,6 meter var lagret flackvis något sotigt.						
7.	Vidare mot nordost vidhog: jussare gulröd–gräbrun silt, framrensad längs 1,0 meter ca 0,1 meter tjockt.						
8.1	botten: gulröd sandig, grusig silt.						
Västra änden stensträng A1226, matjord tjocklek 0,1–0,2 meter, stenfritt öster om stensträngen.							
Matjordstjocklek 0,2 meter inslag av kol framförallt i västra delen, stenigt i västra delen – större stenar upp till 0,8 meter stora.							
Matjord 0,1–0,2 meter tjockt, större delen av schakter täcks av anläggningar.							
1.	Öppen mark	26	0,3–0,4		Västra änden stensträng. A1226, matjord tjocklek 0,1–0,2 meter, stenfritt öster om stensträngen.	Stensträng A1226	Lera
1.	Skogsmark till öppen, svag östslutning	25	0,2–0,4		Matjordstjocklek 0,2 meter inslag av kol framförallt i västra delen, stenigt i västra delen – större stenar upp till 0,8 meter stora.	Stensträng A1271, sortfläck A1280, stensträng 1288.	Silt/lera i Ö
1.	Öppen mark	14	0,2		Matjord 0,1–0,2 meter tjockt, större delen av schakter täcks av anläggningar.	Stensättningarna A1386, A1342, stenpackning A1362, sortfläck A1356	Silt
1.	Öppen mark	9	0,1–0,5		Grävt från synlig förhöjning och västerut. Under grästorp förekom påförd grus i form av sten, matjord därunder vidgot örörd silt.	-	Silt
1.	Skogsmark	14	0,35		Norr om stensträng/röjningssten (Norrunda 8:2).	Odlingslager i västra änden.	Silt/Sandig grusig silt
I väster:					1. Vegetation/mylla 0,1 meter.		
2.	Gräbrun silt 0,1 meter odlingslager. Kolfragment i botten.				2. Gräbrun silt 0,1 meter odlingslager. Kolfragment i botten.		

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
1	1437	Skogsmark, svacka	7	0,3	3. Ljusare gräbrun silt, 0,1 meter odlingslager(?). Enstaka kolfragment. 4. Grå silt, något sandig. 2 meter från västra kanten sträck av stenar, 3,5 meter breit.		
					I öster: 1. Vegetation/mylla, 0,05 m 2. Gräbrun sandig grusig silt, 0,1 meter stenar. 3. Gul sandig grusig silt, stenar – 0,6 meter.	Sandig silt	
					1. Vegetation/mylla, 0,05 m 2. Gräbrun sandig grusig silt, 0,1 meter stenar. 3. Gul sandig grusig silt, stenar – 0,6 meter.		
					1. Vegetation/mylla, 0,05 m 2. Gräbrun silt, kolfragment, 0,15 meter ojämna botten; spridda stenar, <0,15 meter stora.		
					3. Gul sandig silt med stenar, <0,35 meter stora, och enstaka block, <0,75 meter stora. 1. Vegetation/mylla, 0,05 meter. 2. Gräbrun siltig lera, 0,15 meter tunnare i nordost, odlingslager/ploglager.	Odlingslager/ploglager	Siltig lera
1	1454	Sly/kant av skogsmark, flack yta väster om höjdrygg;	6	0,25	3. Gräbeige siltig lera med spridda småstenar <0,05 meter stora och enstaka större stenar och block, <0,6 meter stora. Under förran vidtug grov morän.		
1	1690	Skogsmark, krön, svag nordvästslutning	10	0,2-0,3	Under förran vidtug morän.		Morän
1	1714	Skogsmark, krön, svag västslutning	12	0,1-0,2	Under förran vidtug stenig silt.		Morän
1	1725	Skogsmark, krön	18 (NÖ-SV), 11 (NV-SØ)	0,1-0,3	Under grästörv och matjord vidtug silt. I söder förekom påfördta massor.		Silt
1	1737	Öppen mark.	10	0,3-0,45	Under grästörv och matjord vidtug silt i vulken en anläggning förekom. I söder förekom stora stenar	Hård A1748	
1	1749	Öppen mark	7	0,3-0,4	Under förran vidtug morän där en stensträng och anläggningar förekom.	Röibränd yta A1753	
1	1754	Skogsmark, krönläge, svag östslutning	40	0,3	Kraftigt stenig, i öster tunt påfördta massor, omrört. Hård under massor		Morän
1	1771	Skog, östslutning	10	0,2-0,3	Under förran vidtug morän med ställvisa större stenar.	Hård A1780, röjningsröse A1781, stensträng	
1	1785	Skogsmark, svag östslutning	15	0,2-0,5	Avbrutet p.g.a. närliggande grav.	A1414	
1	1791	Skogsmark, krön, östslutning	13x13	0,1-0,3	Under förran vidtug morän och berg i söder	Hård A1790	
1	1833	Skogsmark	4	0,1-0,4	Under förran vidtug morän.	Stenpackning A1817, stensamling A1809	Grov morän
1	1837	Skogsmark, krön	5	0,1-0,2	Schakt grävt från botten av en grop. Under förra vidtug morän och lera i gropens bottnen.		Morän
1	1841	Skogsmark, krön	8	0,1-0,3	Under förran vidtug morän.		Morän
1	1845	Skogsmark, krönläge	8	0,1-0,3	Under förran vidtug morän och lera i gropens bottnen.		Lera och morän
1	1851	Skogsmark, krön	8	0,1-0,4	Under förran vidtug morän.		Morän
1	1857	Skogsmark, krön	7	0,2-0,4	Ställvis större stenar		Morän
1	1861	Skogsmark, svag västslutning	9	0,2-0,4	Flera större stenar		Morän
1	1865	Skogsmark, svag västslutning	6	0,1-0,3	Flera stora stenar		Morän
1	1869	Skogsmark, svag västslutning	6	0,1-0,3	Flera stora stenar		Morän
1	1873	Skogsmark, krön	6	0,1-0,2	Under förran vidtug silt med röjningsstenen		
1	1892	Skogsmark	4	0,1-0,2	Under förran vidtug silt med flera anläggningar.	Röjningsröse A1887	
1	1990	Skogsmark, avsats i östslutning samt i sluttning	21 (Ö-V), 15 (N-S)	0,1-0,3	Under förran vidtug stenig silt med flera anläggningar.	Stensättning A2024, terrasskant A2038, stenpackningarna A2041, A2046	Silt
1	2052	Öppen gräsmark	15	0,4	Under grästörv och matjord vidtug orörd silt.		Silt
1	2056	Öppen gräsmark	9	0,4	Under grästörv och matjord vidtug orörd silt.		Silt
1	2060	Öppen gräsmark	16	0,4	Under grästörv och matjord vidtug orörd silt med inslag av tegel.		Silt
1	2064	Skogsmark, utgick från högliknande förhöjning.	6	0,1-0,2	Under grästörv vidtug orörd silt. I nordvästra delen framkom en stenpackning under torven.	Stensättning A2069	

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
1	2073	Skogsmark, i kvadratisk plan yta	7	0,1–0,2	Under grästörry vidhog en stenpackning i norra delen, norr och söder om packningen förekom orörd silt.	Stenpackning A2080	Silt
1	200154	Skogsmark, krönet av flack höjdrygg	13	0,15	1. Vegetation/humus 0,05 meter. 2. Sandig grusig morän	Hård A200155	Sandig grusig morän
2	1485	Blandskog, plan och öppen yta, blötare område	3	0,25	1. Vegetation/humus ca 0,05 meter. 2. Gråbrun silt ca 0,1 meter homogen. 3. Brun�ul silt.	Senitida odling?	Silt
2	1491	Blandskog, plan yta	6	0,35	Plan men något bassängformad yta väster om stensträng. 1. Vegetation/humus 0,05 meter. 2. Gråbrun silt 0,1–0,15 meter humös, inslag av kol i övergången mot lager 3, avsmalnar mot stensträng (går upp på sträng?). 3. Gulgrå silt, inslag avsten <0,2 meter stora, fuktigt. Över terrasskant.	Senitida odling?	Silt
2	1495	Blandskog, östslutning	8	0,4	1. Vegetation/humus 0,05–0,08. 2. Mörkt gråbrun grusig silt, något humös, lucker. I östra delen tjockare och inslag av kol, nedanför terrass 0,1–0,5 tjockt, ej tydlig gräns. Svarttt men ej omöjlig odling. 3. Grusig till siltig morän, i östra delen silt, stenar 0,4–0,5 meter stora. Över terrasskant.	Möjlig fossil åker?	Siltig morän-silt
2	1498	Blandskog, östslutning	5	0,3	1. Vegetation/humus 0,05 meter. 2. Gulbrun silt 0,15 meter kol vid övergång mot lager 3, humös, odlingslager. 3. Grusig silt, övergång i grus i södra delen,sten <0,2 meter stor.	Möjlig odling	Grusig silt
2	1502	Blandskog, plan till östsutning	8	0,35	Dike i östra änden, berg bildar "terrasskan". 1. Vegetation/humus 0,05 meter tjock. 2. Gråbrun ljus silt 0,1–0,15 meter humöst inslag sam "klumpig", inslag av kolfragment, oklar och svärtydig men odling är inte utesluten, underlaget lärpar sig väl. 3. Gulbrun silt, jämnare än lager 2 i "textur". 4. Berghäll, berghäll bidrar till terrassliknande bildning i ytan.	Möjlig odling	Silt, berg
2	1506	Blandskog, östsutning, planare i västra delen	7	0,4	Over svag terrasskant, öster om stensträng. 1. Vegetation/humus 0,08 meter. 2. Gråbrun/mörkbrun grusig silt 0,1–0,15 meter humös, "smalhar av" i väster mot sträng, tunnare lager 0,05, hukert material, grusigt men honogen dock ej jämttjockt (möjligt rga av sluttning ochsten), sten upp till 0,3 meter stor, möjlig odling (se schakt 8), tjockare lager över morän som avtar mot sträng. 3. Brun�ul morän,sten upp till 0,3 meter. Vom och i kant med stensträng.	Möjlig fossil åker?	Morän, sten 0,3 meter stora
2	1511	Blandskog, plan och öppen yta	3	0,35	1. Vegetation/humus 0,08 meter. 2. Gråbrun silt,inslag av kol,inslag avsten 0,1 meter stora, lager tjockare mot strängen i öster 0,25 meter tolkas som dike. I västra delen lager 0,1 meter tjockt, senitida odlingslager? Skiljer sig mot L3 som ljusare, gräare och porösare. Humös inblandning, porös. 3. Brun�ul silt, lite sten.	Senitida odling, dike?	Silt
2	1515	Blandskog, östsutning, planare i västra delen	3	0,35	Ö om stensträng. 1. Vegetation/humus 0,08 meter. 2. Mörkbrun grusig silt 0,1–0,15 meter lucker och humös inblandning,porös, ej jätte tydlig odlingslager men tjockleken på humös grusblandning tolkas som tänkbart odlingslager, lager avtar något mot sträng, mindre mängd sten upp till	Möjlig fossil åker?	Morän

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
2	1528	Skogsmark, platå	12	0,1–0,4	0,3 meter stor. 3. Gul morän, stenar upp till 0,3 meter stora.	Härdarna A1532 och A5057	Morän
2	1534	Skogsmark, platå Skogsmark, örslutning	10	0,2–0,4	Under förran vidtog morän med en mängd stora stenar och anläggningsförekomst. Under förran vidtog morän.	-	Stenig silt
2	1538	Skogsmark, platå	6	0,2–0,4	Under förran vidtog kraftigt stenig silt.	-	Stenig silt
2	1543	Skogsmark, platå	6	0,4	Under förran vidtog stenig silt.	-	Morän
2	1548	Skogsmark, platå	13	0,3–0,4	Under förran vidtog morän med enstaka större stenar i östra delen.	-	Silt
2	1553	Skogsmark, platå	12	0,3–0,4	Under matjord vidtog silt som var stenig i mellersta delen.	-	Silt/Lera
2	1984	Skogsmark	7	0,3	Gräv från brant backe/sluttrning i väster över dike ner på plan yta. Öster: 1. Vegetation/mossa, 0,02 meter. 2. Gräbrun lera, 0,15 meter odlingslager/ploglager. 3. Gräbrun flammig lera.	Odlingslager i öster	
I väster:							
					1. Vegetation/mylla, 0,05 meter.		
					2. Gräbrun lerig silt, lite kolfragment, 0,05 meter.		
					3. Gulbeige lerig silt, något grusig, 0,1 meter.		
					Dike 0,5 meter breit, tvärs över schakiet.		
					1. Vegetation/mylla 0,05 meter.		
I norr:					2. Gräbrun silt, kolfragment 0,08 meter odlingslager(?)	Odlingslager(?) i norr	
					3. Gulorange siltig grusig sand med stenar <0,15 meter.		
					Ca 3 meter från norra kanten och längs ca 2,0 meter: sträck av stenar, <0,3 meter		
					stenar; endast avtorvad yta.		
I söder:					2. Gulorange silt med grus och spridda stenar, <0,3 meter.		
					Väster om höjdrygg, stenigt område.		
					1. Vegetation/mylla 0,05 meter.	Odlingslager(?)	
					2. Gräbrun sandig, grusig, silt, 0,08 meter odlingslager; kolfragment fläckvis		
					forekommande mot bottens.		
					3. Grå grusig silt, rikligt med stenar, <0,35 meter.		
					Söder om höjdrygg.	Odlingslager	
					1. Vegetation/mylla 0,05 meter.		
					2. Gulorange silt, <0,1 meter odlingslager.		
					3. Gulorange silt med lite grus och spridda stenar, <0,4 meter.		
					Grävt från mycket svag syd-sluttrning, över flack yta och över en terrassering/moränrygg.		
					1. Vegetation/mylla 0,05 meter.		
					I norr, läggs ca 3,5 meter.		
					2. Gulorange silt med lite grus och stenar. Fläckvis kol.		
					Resten av schakiet, fram till terrassering/moränrygg:		
					2. Gräbrun silt, kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockast i söder, odlingslager.		
					Lager tydligt fram till terrassering/moränrygg, där det inte fanns, längs ca 5,0 meter. Här fanns ett tun skikt av gräbrun grusig sand, ca 0,04 meter infiltration.		
					Lager 2 fanns dock även nedanför, söder om, terrasseringen/moränryggen, fram till atriumstone ca 3,0–4,0 meter från södra kanten.		
					3. Gulorange silt med lite grus och stenar. Fläckvis kol.		

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/amnärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
3	1916	Skogsmark, svag västslutning	10	0,3	Grävt över stensträng A5500. Öster om stensträng: 1. Vegetation/gräs 0,05 meter. 2. Ljust gråbrun silt med kolfragment, 0,15 meter odlingslager. 3. Gulbeige silt, spridda stenar, <0,15 meter.	En anläggning A2000, del av stensträng (A3500). Odlingslager i öster	Silt
3	1920	Skogsmark, svag sydöstslutning	4	0,2	Väster om stensträng: 2. Svagt gråbrun lerg silt, kolfragment, 0,05–0,1 meter.	Odlingslager(?)	Silt
3	1924	Skogsmark	8	0,4	3. Grågrå lerg silt. Under förran vidhog lätt stenig silt. Grävt från höjdryggen söder åt nordnordost. 1. Vegetation/mossa, 0,05 meter.	Odlingslager(?)	Silt/morän
3	1924A	Skogsmark, krön av nöjdrygg	3,5x1,8	0,1	2. Gråbrun silt, 0,1 meter odlingslager(?).	Odlingslager i norr och söder	Silt
3	1928	Skogsmark, plan yta till svag sydslutning	30	0,5	3. Ljusare gråbrun silt, 0,1 meter. 4. Gul grusig stenig silt/morän, med stenar, <0,4 meter stora. Öppnat i sydöstra delen av stensträngen. I schakett förekom stenpackning och grusig silt runt packningen och mellan stenarna. Grävt i vinkel över terrassering/moränrygg. 1. Vegetation/gräs 0,1 meter. I norr: 2. Gråbrun silt med kolfragment, 0,12 meter odlingslager; stenar i botten, 0,02 meter stora. 3. Grågrå silt med spridda stenar, <0,3 meter stora.	Stensättning A208	Silt
3	1936	Skogsmark, flack till sydslutning	10	0,3	Terrassering/siligt moränarg, som börjar ca 6,0 meter söder om norr schakkanten; sluttningen börjar ca 2,0 meter söder om detta och fortisätter 5,0 meter Sut. Moränen är här mycket steng. Ca 2,0–3,0 meter söder om detta: strax av stenar, ca 0,4–0,5 meter breit, av en 0,4 meter stor samt f.ö. 0,1–0,2 meter stora stenar; teggräns(?). Strax söder om detta ytterligare två stenar, 0,3 och 0,5 meter stora. Söder om stenstråk: 2. Svagt gråbrun, homogen silt, 0,12 meter odlingslager. 3. Grågrå silt med stenar. Grävt över terrassering. 1. Vegetation/gräs 0,05 meter. I norr: 2. Brun humös silt 0,07 meter tjock, odlingslager(?). Vid/i terrasskanten, längs ca 1,5 meter.	Odlingslager(?) i norr	Sandig morän
3	1940	Skogsmark, flack yta	3	0,4	2. Gråbrun sandig silt 0,08–0,18 meter tjockast i söder, odlingslager(?). 3. Gul siligt morän med grus och stenar, 0,1–0,15 meter tjockt. 3. Sandig grusig morän.	Odlingslager(?)	Siltig morän
3	1944	Skogsmark, flack yta, svag norrslutning	43	0,3	1. Vegetation/gräs 0,05 meter 2. Gråbrun sandig silt 0,08–0,18 meter tjockast i söder, odlingslager(?). 3. Gul siligt morän med grus och stenar, <0,35 meter stora. Grävt över stensträng i väster (A1950, Norsunda 214:1) och till brant begränsning med stensträng (Norsunda 214:1) i öster. 1. Vegetation/humus 0,05 m Väster om stensträng (A1950, Norsunda 214:1): 2. Gråbrun silt enstaka kol, 0,1 meter otydlig gräns nedt, odlingslager(?). Lagret börjar ca 2 meter från västra kanten och är tydligast längs ca 2 meter. Det tunnar sedan ut och är närmast obefintlig fram till stensträng A1950 i öst.	Stensträngarna A1950, A1954, A1958 Odlingslager	Grusig silt

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag		
3	1963	Skogsmark, svag norrlutning/flack yta.	8,0	0,25	3. Grusig, stenig silt, stenar, <0,3 meter stenigare och grusigare längst i väst, längs ca 2,0 meter. Öster om stensträng (A1950, Norsunda 214:1): 2. Mörkare gråbrun silt, kolfragment, <0,15 meter tjockt, odlingslager. Ljusare och något tunnare närmare stensträng(?) A1954. Öster om stensträng(?) A1954: 2. Gråbrun silt, kolfragment, 0,12 meter odlingslager. 3. Gulorange sandig, grusig silt med stenar, <0,4 meter stora. Ca 9 meter från östra kanten: fyra större stenar, ca <0,4 meter stora (A1958). 5,0 meter från östra kanten: fyra större stenar, ca <0,4 meter stora (A1958). Gräv från röjningssten i norr (A250/1972) uppför svag norrlutning/flack yta. 1. Vegetation/humus, 0,05 meter. 2. Ljus gråbrun silt, <0,12 meter odlingslager(?). Fläckvis förekommande tillsammans med gul silt, omrör(?).	-	Silt	Röjningsröse A250 (ddel av A1972) Odlingslager?	
3	1976	Skogsmark, nordostslutning	3	0,5	1. Vegetation/mylla 0,05 meter. 2. Gulröd silt, 0,05 meter fläckvis. 3. Gulgrå silt, 0,1 meter spridda stenar, <0,1 meter stora. 4. Gulgrå stenig silt, 0,15 meter stenar, <0,2 meter stora. 5. Grå silt	I väst: 1. Vegetation/mylla 0,05 meter. 2. Gråbrun sandig silt, 0,04 meter. 3. Gulröd silt med grus och sten, 0,1 meter. 4. Grågrå silt med sten, mer sten västerut, 0,05 meter. I centrum – östra kanten: 1. Vegetation/mylla 0,1 meter. 2. Gråbrun silt, kolfragment, 0,15 meter odlingslager. 3. Grågrå silt med grus och sten, stenigare österut, <0,35 meter stora. Ca 1,5 meter från västra kanten och längs 3,5 meter: siltigare, mindre sten. Under förnära vidtug fält stenig silt.	-	Silt	
3	1980	Skogsmark, östslutning	11	0,3	Under förnära vidtug fält stenig silt.				
3	200123	Skogsmark, svag sydöstslutning	3	0,2	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	996	Åker	48	0,5	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1000	Åker	37	0,4	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1007	Åker	34	0,4	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1013	Åker	14	0,4	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1017	Åker	10	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1021	Åker	10	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1025	Åker	16	0,2–0,4	Under 0,2 meter matjord vidtug stenig silt.				
4	1034	Impediment	18	0,3	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1039	Impediment	19	0,4	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1043	Åker	11	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1047	Åker	10	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1051	Åker	13	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1055	Åker, söder impediment	6	0,3	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1059	Åker, söder impediment	7	0,3	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				
4	1063	Åker, söder impediment	10	0,3	Under 0,3 meter matjord vidtug örörd silt.				

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/änmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
4	1067	Beskogat impediment	6	0,2	Under 0,2 meter förra vidtogs stenig silt i vilken en anläggning synes.	Härd A1071	Silt
4	1072	Beskogat impediment	4x3	0,1–0,3	Under 0,2 meter förra vidtogs orörd silt utom i söder där marken var kulturvärk och där förekom anläggningar.	Stolphälven A1077–1078, härdens A1079.	Silt
5	1557	Aker	12	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtogs orörd lera.	-	Lera
5	1565	Åker	12	0,3	Under 0,2 meter matjord vidtogs orörd lera.	-	Lera
5	1573	Slutning av höjdrygg, ut i åker	8	0,3–0,4	Under 0,2 meter matjord vidtogs orörd lera i väster och lera i öster.	-	Silt, lera
5	1583	Beskogad höjdrygg	5	0,1–0,3	Under 0,1 meter förra vidtogs orörd morän.	-	Morän
5	1589	Beskogad höjdrygg, krönläge	6	0,1–0,2	Under 0,1 meter förra vidtogs grøy morän med stenar och där en anläggning synes.	Härd A1599	Morän
5	1600	Beskogad höjdrygg	8	0,4	Under 0,2–0,3 meter matjord vidtogs ett 0,1 meter tjockt odlingslager, under vilket orörd morän med en anläggning vidtogs.	Härd A1604	Morän
5	1612	Åker	6	0,4	Under 0,4 meter matjord vidtogs orörd lera.	-	Lera
5	1616	Åker	6	0,4	Under 0,4 meter matjord vidtogs orörd lera.	-	Lera
5	1620	Kant av beskogad höjdrygg ut i åker	14	0,2–0,4	Under 0,4 meter matjord vidtogs stenig silt med anläggningar.	-	Silt
5	1633	Beskogad impedimentmark	10	0,2–0,4	Under 0,1 meter förra vidtogs berg i sydöstra delen och stenig silt till resterade del.	-	Berg, silt
5	1645	Slutning av höjdrygg ut i åker	19	0,2–0,4	Under 0,2 meter förra vidtogs stenig silt.	-	Silt
5	913	Skogsmark, flack yta	4	0,35	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gräbrun lerig silt, 0,1 meter någon skärvigtsten, 0,1 meter stor, i söder, från härd.	Härd A3053	Lera
6	918	Skogsmark, flack yta	8	0,3	3. Grågull lera, spridda kolbitar. Härd ej helt framtagen i östra kanten.	-	Silt
6	922	Skogsmark, sydvästslutning	4	0,4	1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. Gräbrun silt, 0,1 meter kolfragment i norr. 3. Gulbeige silt, enstaka stenar, <0,25 meter stora.	-	Lera
6	926	Skogsmark, avsats och västslutning	20	0,45	1. Vegetation/humus, 0,05 meter. 2. Gräbrun, något sotig silt, <0,25 meter tjockt, tjockast vid härd och öster om denna. Lagret tunnar av åt öster, (till ca 9 meter öster om härd) och åt V.	Härd, A932 och odlingslager	Odlingslager
6	934	Öppen yta, flack yta	4	0,25	3. Gul silt Block i centrum – avsats ovanför detta lerig silt, lite grusig. I väster, under lager 2, framkom en härd, A932.	-	Odlingslager?
6	938	Skogsmark, sydvästslutning	8	0,3	1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. Gräbrun silt, 0,15 meter odlingslager. 3. Gul silt spridda stenar, <0,15 meter stora, enstaka, <0,3 meter stora.	Odlingslager	Silt

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
6	942	Skogsmark, sydvästslutning	8	0,3	med grus och sten; senida kabelschakt(?)	Odlingslager	Silt
6	946	Skogsmark sydvästslutning	5	0,4	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gråbrun silt, kolfragment, 0,15 meter odlingslager. 3. Gul silt.	Odlingslager(?)	Lerig silt
6	950	Skogsmark, flack yta - avsats	8	0,35	1. Vegetation/humus 0,1–0,15 meter. 2. Gråbrun lerig silt, 0,1 meter odlingslager(?) 3. Gul lerig silt med stenar, <0,15 meter stora. 1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gråbrun silrig lera, kolfragment, 0,1 meter odlingslager(?) 3. Grågrull silrig lera, kolfragment i ytan. I väster: Grus, sten och block, <0,65 meter stora.	Odlingslager(?)	Siltig lera morän
6	953	Skogsmark, sydvästslutning	7	0,3	1. Vegetation, 0,05 m I västra halvan: 2. Svagt gråbrun silrig lera, 0,1 meter odlingslager(?) 3. Gulbeige silrig lera med stenar, <0,6 meter stora. I östra halvan: 2. Gulorange grusig, stenig silt; stenar, <0,5 meter stora. 1. Vegetation, 0,05 m 2. Gulbrun silt, kolfragment, 0,1 m 3. Gulorange grusig, stenig silt, stenar <0,5 meter stora. Under förran vidtogs silt med stenar. Under vegetation och humus vidtogs orörd silt och kulturvärkad silt runt anläggningarna. Under vegetation och humus vidtogs orörd silt. Under vegetation och humus vidtogs orörd ställvis stenig silt. 1. Vegetation, 0,05 meter I väster längs 2 meter: 2. Gråbrun silt, 0,15 meter odlingslager. Hela schakten:	Odlingslager(?) i väster	Siltig lera morän
6	956	Skogsmark, sydvästslutning	6	0,3	1. Vegetation, 0,05 m 2. Gulbrun silt, kolfragment, 0,1 m 3. Gulorange grusig, stenig silt, stenar <0,5 meter stora. Under förran vidtogs silt med stenar. Under vegetation och humus vidtogs orörd silt och kulturvärkad silt runt anläggningarna.	Härd A3061	Grusig sterig silt
6	960	Skogsmark, avsats i västslutning	14	0,3	-	-	Silt
6	3010	Skogsmark, västslutning	35,0x12,0	0,4	-	-	Silt
6	3035	Skogsmark sydvästslutning	10	0,4	-	-	Lerig silt
6	3042	Skogsmark, flack yta - avsats	21,0x12,0	0,3	-	-	Silt
6	3062	Skogsmark, brant västslutning	6	0,5	1. Vegetation, 0,05 meter I väster längs 2 meter: 2. Gråbrun silt, 0,15 meter odlingslager.	Härd A3052 Odlingslager i väster.	Silt
6	3066	Skogsmark, västslutning	4	0,3	3. Gul silt, sten och grus. Mest sten i den östra delen. 1. Vegetation/mossa, 0,05 meter.	-	Silt
6	3074	Skogsmark nordslutning ned på flack avsats	8	0,3	2. Brun silt, 0,2 meter fläckvis förelkommande. 3. Gråbeige, grusig stenig silt, block i öster: 0,85 meter stort. 1. Vegetation/mossa, 0,05 meter. I söder längs ca 5,0 meter: 2. Brun/gråbrun silt, grus och stenar, <0,2 meter stora, 0,15–0,20 meter odlingslager(?) Orydligt i schakets norra del.	Odlingslager(?) i söder	Silt med grus och sten
6	3078	Skogsmark, flack yta och svag nordslutning	8	0,25	3. Gråbeige silt med grus och stenar, <0,2 meter stora. 1. Vegetation/mossa, 0,05 meter. 2. Flammig gråbrun/gul silt, 0,1 meter.	-	Silt
6	200150	Skogsmark, svag västslutning	5	0,20	3. Gulbeige silt, spridda stenar, <0,15 meter. Under förran vidtogs stenig silt.	-	Silt
6	200151	Flack yta, nära äker	4	0,3	1. Vegetation/mylla, 0,1 meter. 2. Gråbrun humös silrig lera, 0,1 meter odlingslager. 3. Gråbrun silrig lera, 0,1 meter odlingslager, spridda mindre stenar, <0,08 meter stora.	Odlingslager	Siltig lera
6	200152	Skogsmark, svag västslutning	3	0,4	4. Grågrull silrig lera, kolfragment, enstaka stenar, <0,4 meter stora. Intill stensträng som leder åt väster.	Odlingslager	Silt

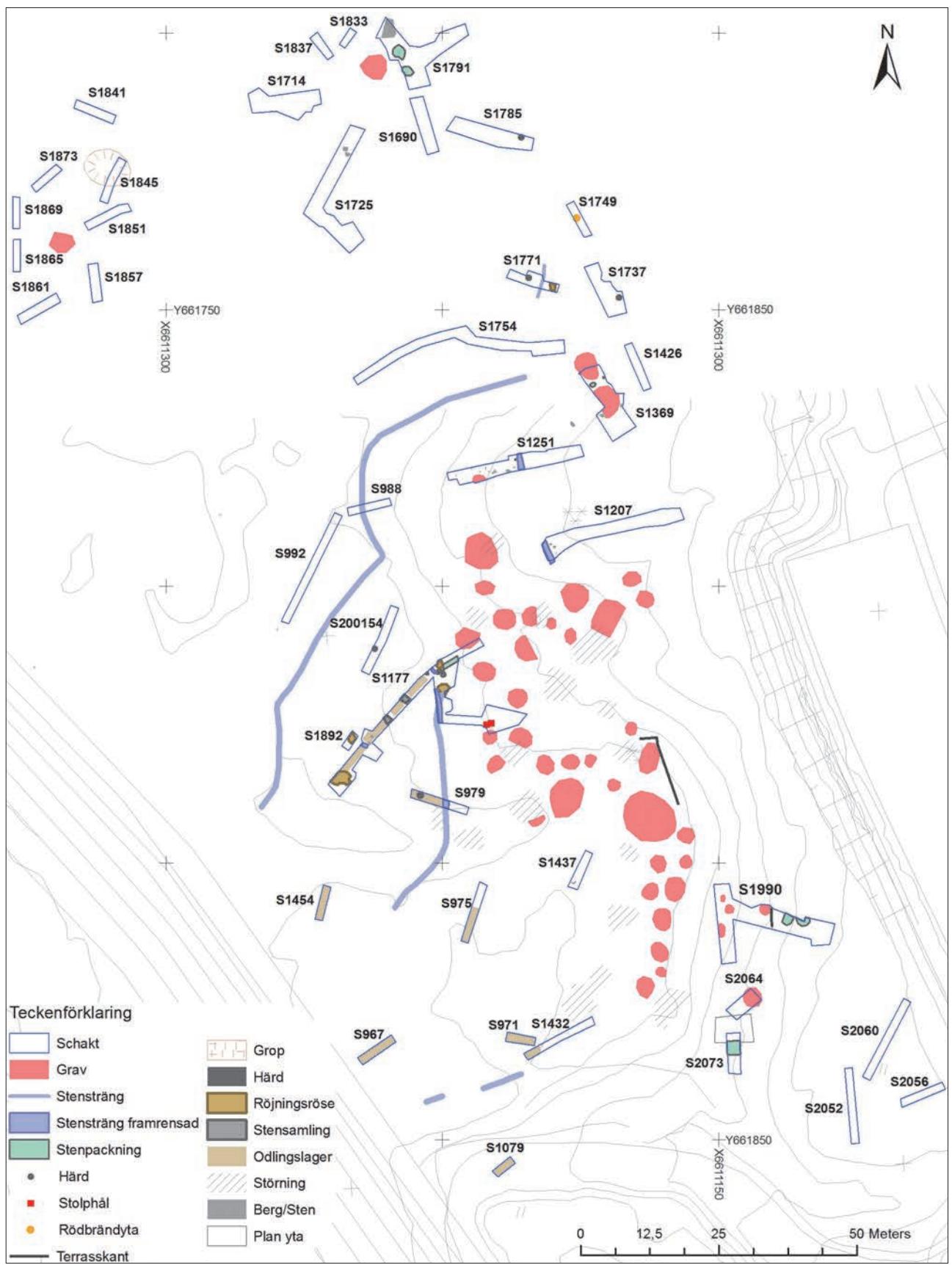
Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
7	3054	Impediment	11	0,25	1. Vegetation 0,05 meter 2. Gräbrun silt, 0,2 meter odlingslager. Stenar, <0,25 meter stora, och enstaka skärstenar, <0,1 meter. 1 botten: stråk av sot och kol, röjning(?). 3. Gråbeige silt med stenar, <0,25 meter stora.		
8	200153	Skogsmark, sydvästslutning	4	0,3	Grävt i och runt möjligt röjningsröse. Anläggningen lag på gräbrun silt, något humös, odlingslager, ca 0,1 meter tjockt. Lagret fanns även norr om anläggningen, där det fanns en tydlig odlingsyta. I söder låg röset på en svag moränrygg; grågrull sandig morän.	Recent röjningsröse/stendump (ej inmått), ca 5 meter i diameter, ca 1 meter hög. Bestod av 0,2–0,7 meter stora stenar och block, där flera av de större låg i kanterna. Mycket jord innanför detta: framförallt mylla, men även lera i klumpar.	Silt sandig morän
8	844	Skogsmark, brant slutning	4	0,2	1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. Gräbrun sand, 0,1 meter. 3. Gul grusig sand med småsten, <0,15 meter stora, och enstaka större, <0,75 meter stora.	-	Grusig sand
8	837	Skogsmark, flack mark	10	0,35	Brant sydvästslutning, strax väster om stensträng. 1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gräbrun siltig grusig sand, 0,05–0,1 meter. 3. Gul grusig sand med småsten, <0,1 stora, och ett par större stenar, 0,35 meter stora.	Odlingslager	Siltig lera
8	841	Skogsmark, flack yta nedanför slutning	5	0,25	1. Vegetation/mylla, 0,05–0,1 meter tunnare åt sydväst. 2. Gräbrun siltig lera, 0,2 meter spridda kolfragment, odlingslager, mycket små fragment bränd lera från marken. 3. Grågrull siltig lera, enstaka stenar, <0,3 meter stora.	Odlingslager	Siltig lera
8	851	Skogsmark, svag sydvästslutning	8	0,3	1. Vegetation/humus, 0,05 meter. 2. Gräbrun siltig lera, enstaka stenar, <0,4 meter stora.	Odlingslager(?)	Siltig grusig sand
8	855	Skogsmark, något lägre avsats	6	0,3	1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. Gräbrun siltig sand, 0,1 meter odlingslager(?). 3. Gulgrull siltig sand, med stenar, <0,12 meter stora.	Odlingslager(?)	Siltig sand
8	858	Skogsmark, flackmark–sydvästslutning	5	0,3	1. Vegetation/humus, 0,1 meter Kol ytlig i norra hörnet, sentida. 2. Gräbrun silt med sten, 0,1 meter tjockt, koffläck i botten. 3. Gulbeige silt med sten, 0,18 meter stora.	-	Silt
8	964	Skogsmark, sydvästslutning	6	0,3	Under förra vidrigt småstenig silt.	Hård A811, odlingslager(?)	Silt
9	807	Skogsmark, flack	10	0,4	Grävt över stensträng. 1. Vegetation/mylla, 0,1 meter. Öster om stensträng: 2. Gräbrun något flammig silt, 0,15 meter tunnar ut mot stensträng, odlingslager(?). 3. Gul silt.	-	Silt
9	2036	Skogsmark, flack yta	4	0,18	Väster om stensträng. 2. Gräbrun – röd silt 0,05 meter. 3. Rödorange silt med spridda stenar, <0,25 meter stora, 0,25 meter tjockt.	Berg i NV/Morän	NV/Morän

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/amnärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
9	2060	Skogsmark, svag sydostslutning	4	0,3	3. Brunorange siltig morän. Berg i nordost. 1. Vegetation, 0,1m. Öster, längs 1,0 meter. 2. Svart silt, 0,02 meter. 3. Gulröd flammig sandig silt, 0,08 meter. 4. Brun sandig silt, 0,03 meter. 5. Brunorange siltig grusig morän. Berg i centrum I väster: 2. Grå sandig siltig morän, 0,03 meter. 3. Brunorange sandig morän. 1. Vegetation 0,15 meter. Öster: 2. Svagt gråbrun silt, ca 0,04 meter. 3. Grågrönt silt med stenar. IV: 2. Grå sandig silt, 0,02 meter. 3. Röd siltig grusig morän. Berg i väster. Sträck av sot och kol ojämnt fördelat, mellan I.2 och I.3. Grävt från hög med skarpkantad sten och väster ut. 1. Vegetation, 0,15 meter. 2. Gråbrun silt, 0,05 meter. 3. Grågrönt silt. Grävt från stensträng i norr.	-	resten Morän Berg i V/morän i Ö
9	2027	Skogsmark, från flack mark ut i östslutning mot bergklock i väster	8	0,3	1. Vegetation 0,15 meter. I V: 2. Grå sandig silt, 0,02 meter. 3. Röd siltig grusig morän. Berg i väster. Sträck av sot och kol ojämnt fördelat, mellan I.2 och I.3. Grävt från hög med skarpkantad sten och väster ut. 1. Vegetation, 0,15 meter. 2. Gråbrun silt, ca 0,04 meter. 3. Grågrönt silt med stenar. IV: 2. Grå sandig silt, 0,02 meter. 3. Röd siltig grusig morän. Berg i väster. Sträck av sot och kol ojämnt fördelat, mellan I.2 och I.3. Grävt från hög med skarpkantad sten och väster ut. 1. Vegetation, 0,15 meter. 2. Gråbrun silt, 0,05 meter. 3. Grågrönt silt. Grävt från stensträng i norr.	-	Silt
9	200124	Skogsmark	3	0,4	1. Vegetation 0,15 meter. 2. Gråbrun silt, 0,05 meter. 3. Grågrönt silt med stenar, <0,45 meter stora. N om stensträng.	-	Silt/sten grus
9	812	Skogsmark, sydslutning	8	0,3	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Ljust gråbrun silt, 0,05 meter tjockt, med grus och stenar. 3. Gulbeige silt med grus och stenar, <0,45 meter stora. Grävt från stensträng i norr.	-	Silt/sten grus
9	817	Skogsmark, flack mark	3	0,3	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gråbrun silt, 0,1 meter med spridda stenar, <0,15 meter stora. 3. Rödorange silt med grus och stenar, <0,4 meter stora, berg i norr. Grävt från stensträng i norr.	-	Odlingslager
9	822	Skogsmark, svag sydslutning	3	0,3	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gråbrun silt, kolframent, 0,15–0,2 meter tjockt, odlingslager. Gick upp mot men ej under lager 3. 3. Mörkare gråbrun silt, 0,2 meter tjockt. Låg mot och under en sten i/från stensträngen, längs ca 0,7 meter. Oktar gräns mot lager 2. 4. Gulbeige silt. Norr om stensträng.	-	Silt
9	830	Skogsmark	4	0,3	1. Vegetation/humus 0,1–0,15 meter. 2. Mycket tjust gråbrun silt, kolframent, 0,1 meter. 3. Gulorange silt, grusig och stenar, <0,2 meter stora. Grävt parallellt med och söder om stensträng.	-	Silt/grus sten
9	834	Skogsmark, flack mark	18	0,5	1. Vegetation/humus 0,1–0,2, tjockast i väster. Öster, längs ca 5 meter. 2. Gråbrun, nägot sotig, silt, kolframent, 0,1–0,15 meter odlingslager. 3. Gul silt, 0,1 meter.	Hård A905 Odlingslager i öster.	

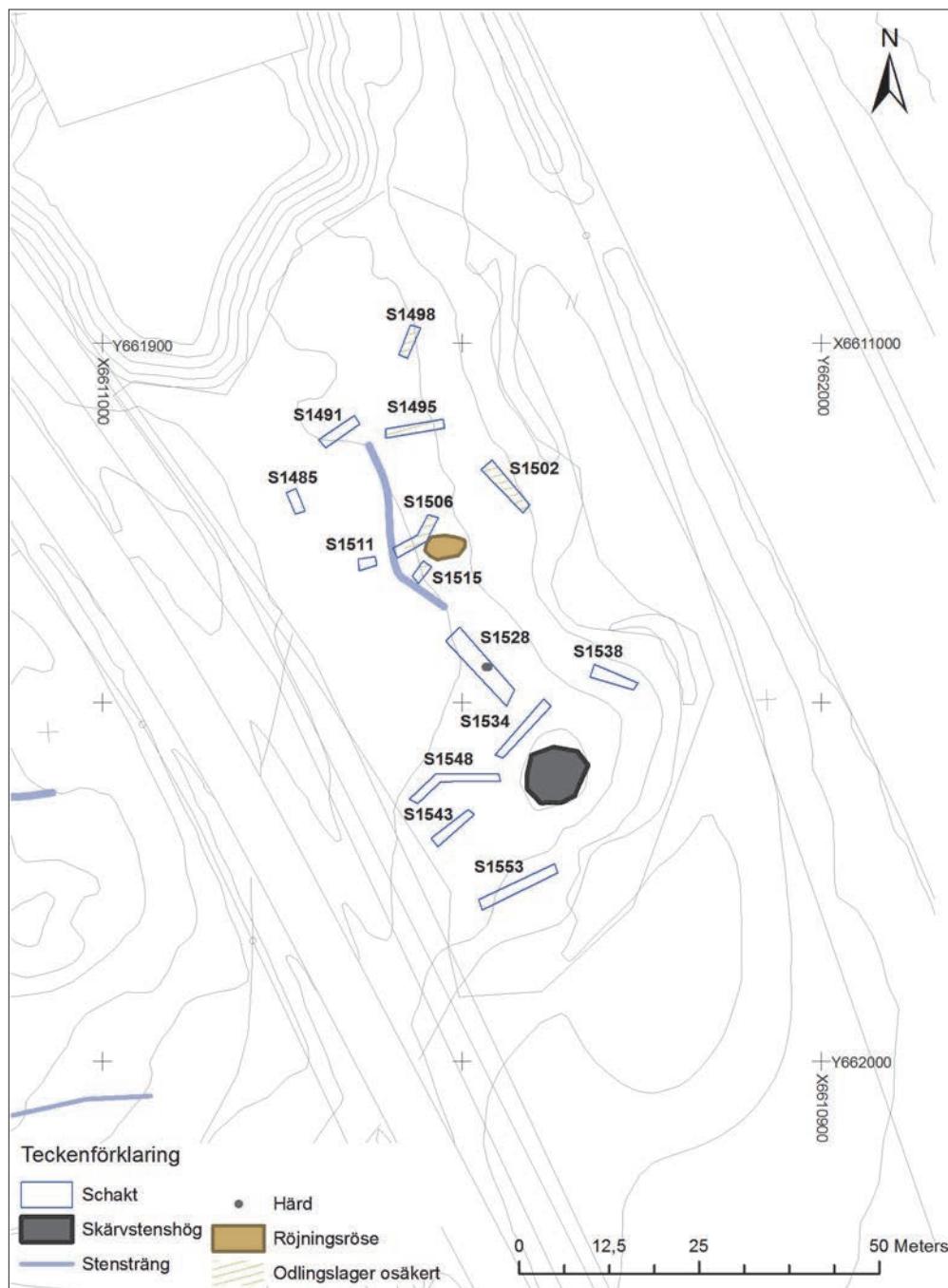
Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
9	860	Skogsmark, flack mark och sydsluttning	5	0,35	I väster: 2. Gul silt, 0,2 meter tjock. 3. Grävit silt. 1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. I just gråbrun sandig silt, kolfragment, 0,15–0,2 meter odlingslager.	Odlingslager	Sandig silt
9	864	Skogsmark, flack mark	4	0,4	3. Gulbeige sandig silt med stenar, 0,05–0,25 meter stora.	Odlingslager	Sandig silt
9	873	Skogsmark, sydöstslutning	4	0,3	1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. I just gråbrun sandig silt, kolfragment, 0,15 meter odlingslager.	Odlingslager	Sandis silt
9	877	Skogsmark, svag sydssluttning	4	0,35	3. Gråbeige sandig silt, 0,15meter ned stenar, <0,3 meter stora. 1. Vegetation/humus, 0,1 meter. 2. I just gråbrun sandig silt, kolfragment, 0,15 meter tj, diffust lager. Rikligt med stenar, <0,4 meter stora. 3. Gulbeige något sandig silt, Rikligt med stenar, <0,4 meter stora, och några block, <0,8 meter stora, metsten och block i schaklets norra del.	-	Sandig silt
9	882	Skogsmark, flack mark	8	0,3	Grävd från stensträng i norr. 1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. I just gråbrun sandig silt med grus och stenar, <0,3 meter stora, kolfragment, 0,2 meter tjockast närmast stensträng. Omrört. 3. Gulorange sandig silt med grus och stenar, <0,3 meter stora.	-	Sandig silt
9	886	Skogsmark, sydöstslutning nära åkerkant i söder.	11	0,4	Norra sidan av stensträng. 1. Vegetation humus 0,1 meter. 2. I just gråbrun sandig silt, 0,05 meter. 3. Gulbeige och grå sandig silt. Fukrig mark, svacka, avrinning från norr mot stensträng, omrörda lager närmast block i stensträng. Grävt från stensträng i norr. 1. Vegetation/humus, 0,1–0,15 meter. I söder, längs ca 2,5 meter. 2. I just gråbrun silt, kolfragment, 0,15 meter odlingslager. Block, 0,5 meter stort. 3. Gulbeige silt.	Odlingslager i söder.	Silt/sten block
9	895	Skogsmark, flack mark	4	0,3	I norr: 2. I just gråbrun silt med grus och småsten, <0,1 meter stora, 0,05 meter tjockt. 3. Gulorange grusig sandig silt, kolfragment, rikligt med stenar och block, <0,9 meter stora. Grävt norr om stensträng.	Hård A906, softfläckarna A907–908. Odlingslager.	Silt
9	898	Skogsmark, flack mark	4	0,45	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gråbrun silt, 0,1 meter odlingslager. 3. Gulorange grusig sandig silt, spridda mindre stenar, <0,1 meter stora. Grävt mot stensträng i norr.	-	Silt
9	1928	Öppen gräsmark/tomt- och ängsmark	16	0,1–0,3	1. Vegetation/humus 0,1 meter. 2. Gräsart flammig silt, 0,1 meter i schakters SÖ kant, stöming?	Stensträngar A1937 och A1941.	Morän
9	1945	Skogsentr	12	0,05–0,4	3. Gulorange silt, 0,1 meter. 4. Grävit silt, ljusare mot borten. Under matfördn vidrog stenig myllblandad morän, omrört. Berg i nordvästra hörnet och blött i väster.	Under förra/ matförd vidgot berg.	Berg
9	1949	Skogsmark	32	0,4–0,7	1. Vegetation, 0,05–0,1 meter.	Stensträngarna A1992, A2006, härdarna A2013,	Silt

Lokal	Schakt	Markslag och topografiskt läge	Längd, m	Djup, m	Beskrivning/annmärkning	Anläggningar/Odlingslager	Underlag
9	1974	Skogsmark, svag sydslutning	10	0,3	2. Mörk gräbrun silt, kolfragment, 0,2 meter tjockt, kulturlager/ odlingslager(?). Låg mot stenarna i stensträng A2006 och 1,2 meter V-ut.	A3000, A200115, A200119 Odlingslager	
9	1979	Skogsmark, svag sydslutning	12	0,2-0,4	3. Gräbrun silt, kolfragment, 0,15-0,2 meter tjockt, odlingslager. Överlagrade delvis lager 2 längst i öster.		
9	2002	Flack skogsmark	12	0,1-0,2	4. Gulorange silt.		
9	2050	Flack skogsmark	9,0x8,0	0,2-0,45	Under 0,3 meter matjord vidtug orörd lera. Under matjorden vidtug orörd lera, södra halvan vattenfylldes. Under förnan framkom en stensträng vilken låg i orörd grusig silt. Under förra vidtug ett 0,1 meter tjockt lager gräbrun silt – odlingslager, härda under vidtug orörd silt. därunder vidtug orörd silt.	- - Stensträng A1996 Härd A2026. Odlingslager.	Lera Lera Silt Silt

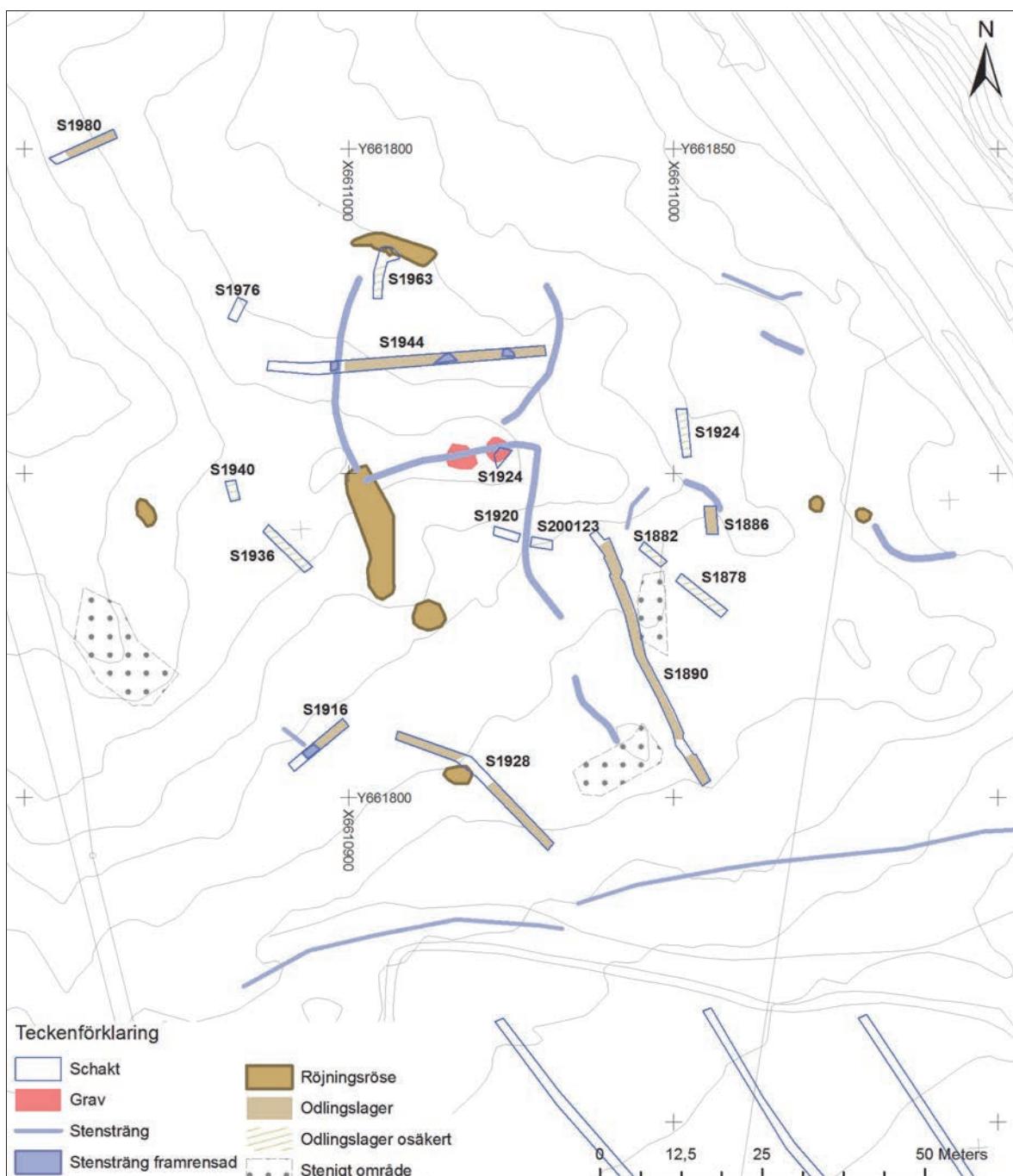
Bilaga 2. Schaktplaner

Lokal 1. Skala 1:1 000.

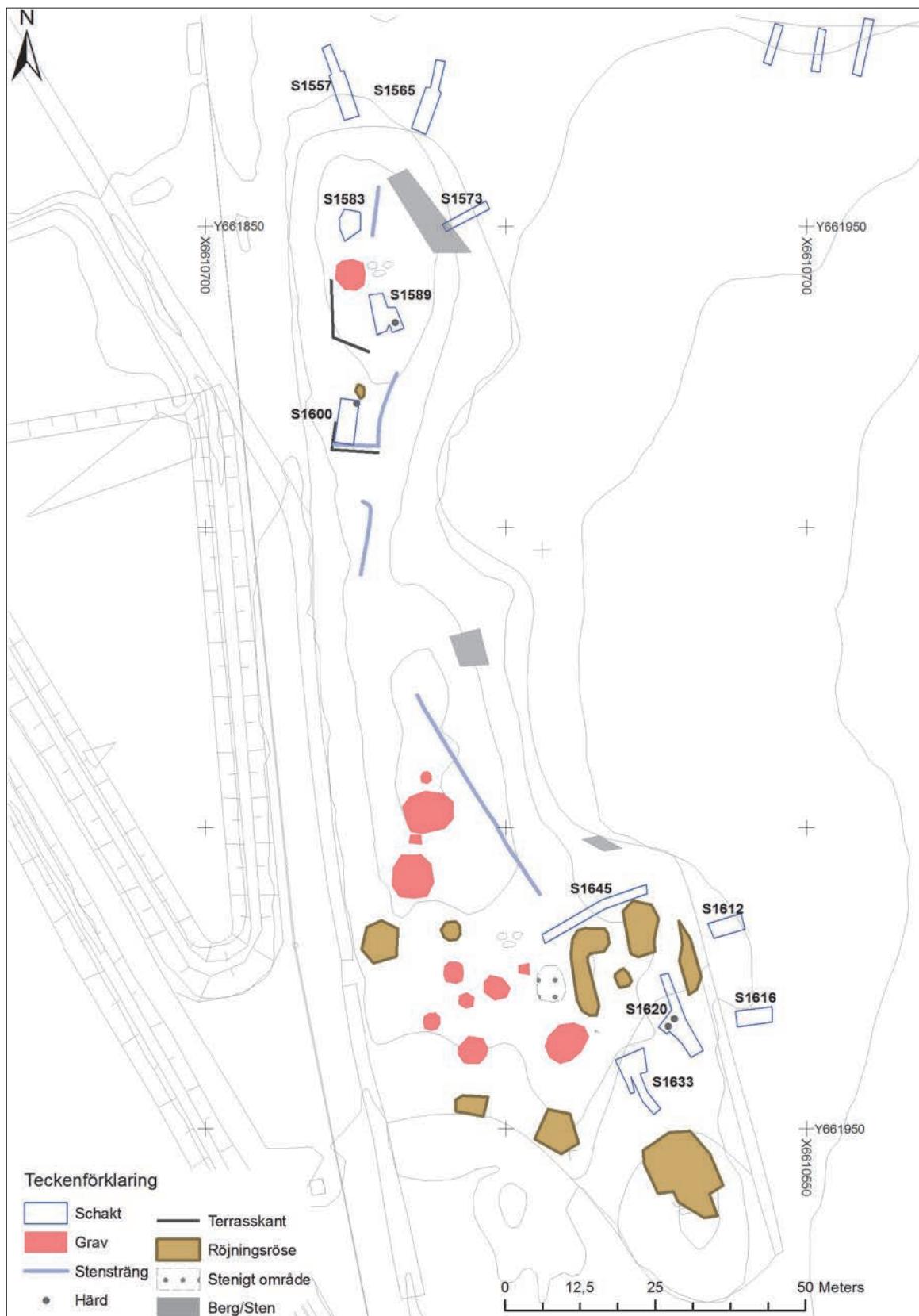
Lokal 2. Skala 1:1 000.

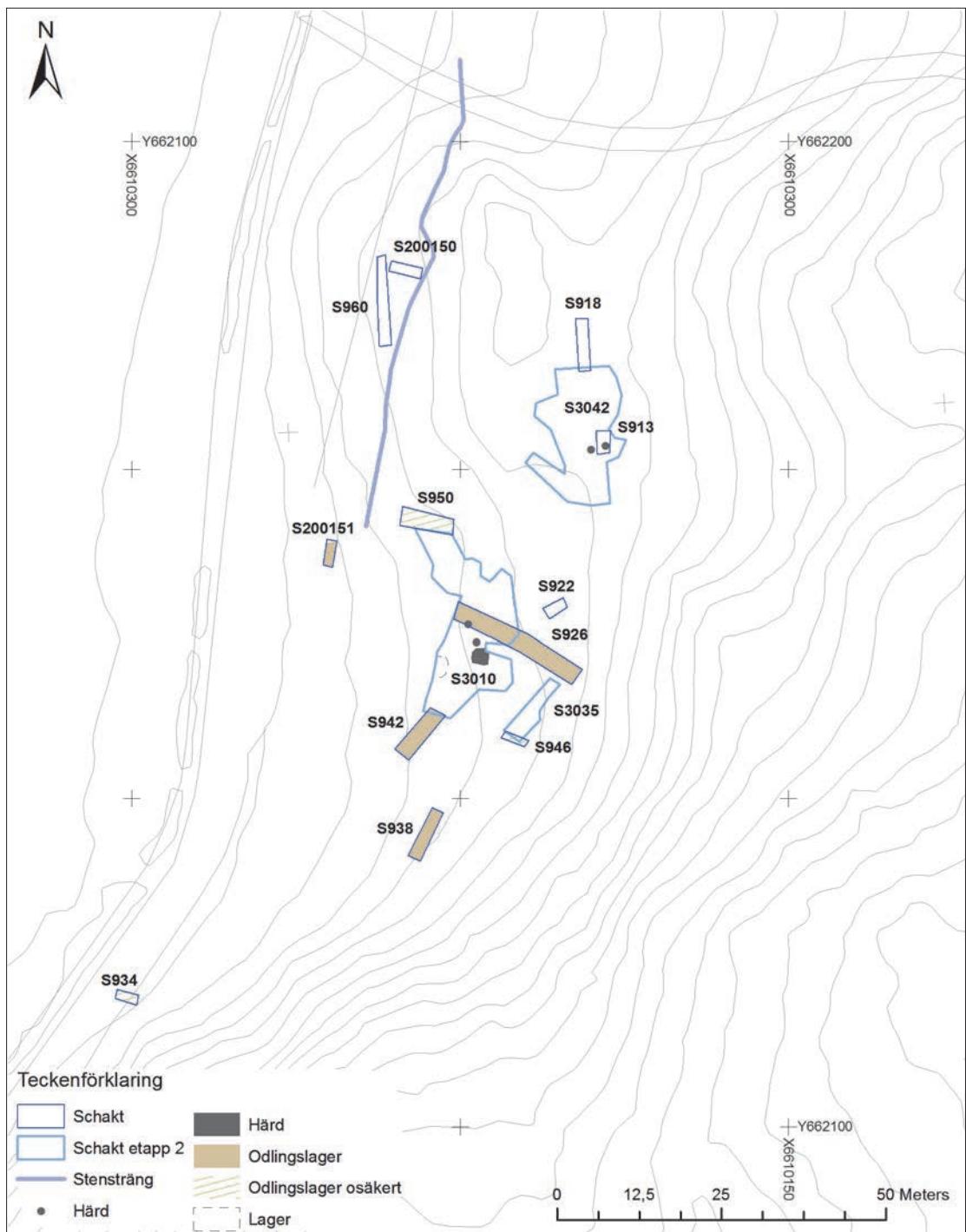
Lokal 3. Skala 1:1 000.

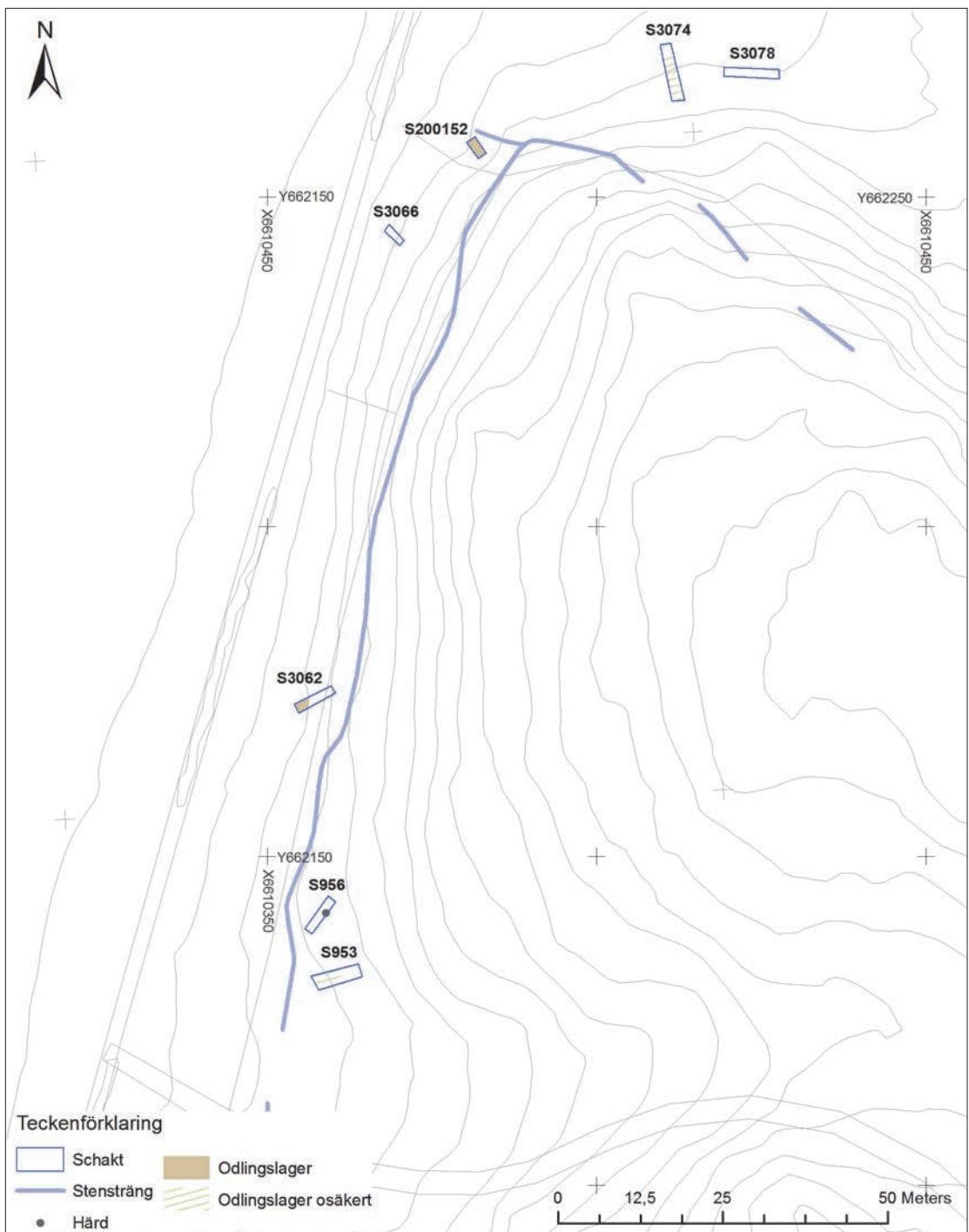
Lokal 4. Skala 1:1 000.

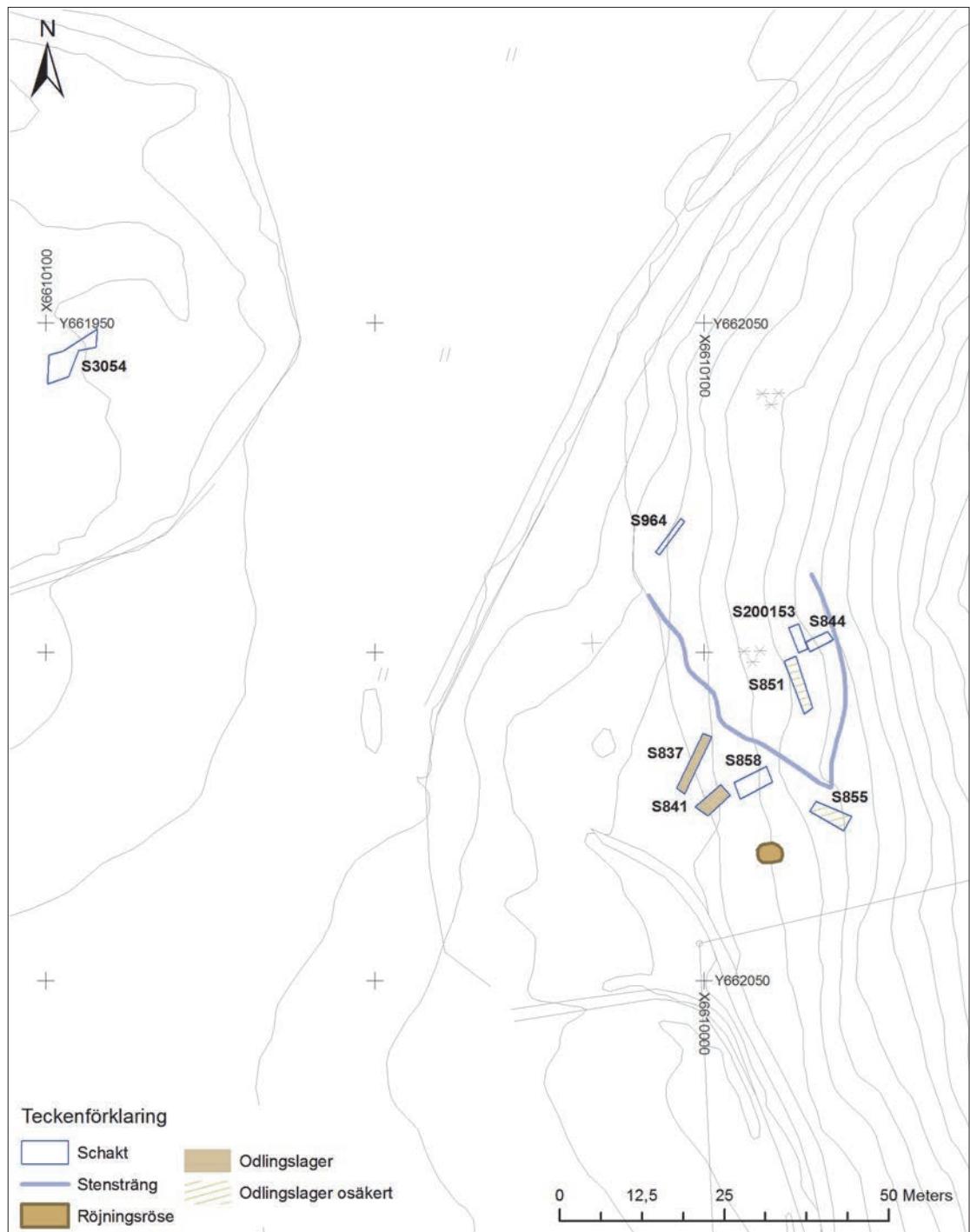
Lokal 5. Skala 1:1 000.

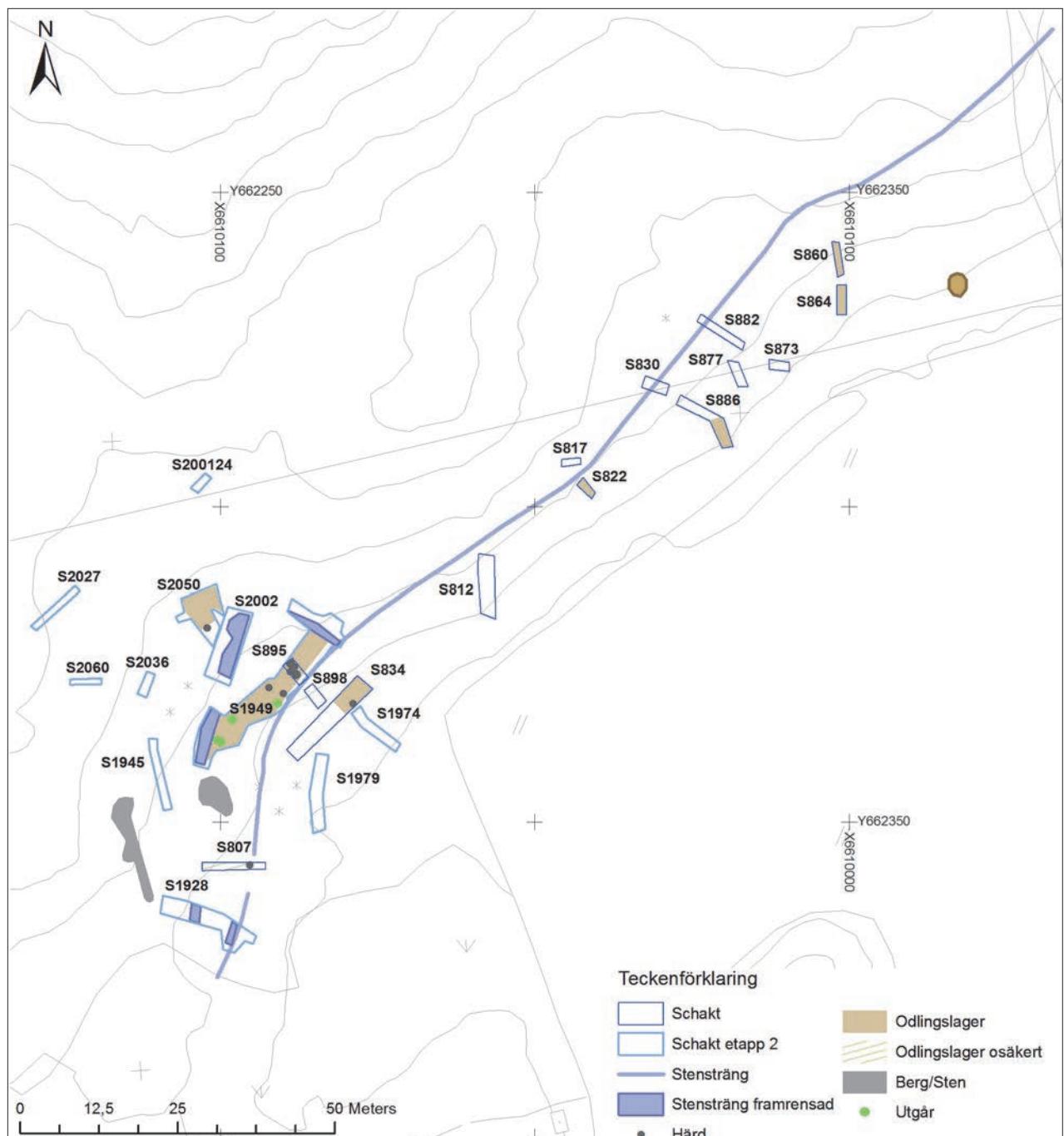
Lokal 6, södra halvan. Skala 1:1 000.

Lokal 6, norra halvan. Skala 1:1 000.

Lokal 7 och 8. Skala 1:1 000.

Lokal 9. Skala 1:1 000.

Bilaga 3. Anläggningstabell

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
1	262	-	Röse	10,5x8,5	Rund	Övermossad.
1	270	-	Stensättning	3,5x3,0	Rund	Övertorvad.
1	277	-	Stensättning	3,0	Rund	Övertorvad.
1	284	-	Stensättning	4,0	Rund	Övertorvad.
1	291	-	Stensättning	3,0x3,5	Rund	Övertorvad.
1	298	-	Stensättning	3,0x4,0	Rund	Övertorvad.
1	306	-	Stensättning	4,5x3,0	Rundad	Övertorvad.
1	312	-	Stensättning	4,0x3,0	Rundad	Övertorvad.
1	321	-	Stensättning	4,5x3,5	Rund	Övertorvad.
1	329	-	Stensättning ²	2,0	Rund	Övertorvad.
1	337	-	Hög	8,0x6,0	Rund	Övertorvad.
1	348	-	Stensättning	4,0x3,0	Rund	Övertorvad.
1	356	-	Stensättning	3,5x3,0	Rund	Övertorvad.
1	366	-	Stensättning	2,5	Rund	Övertorvad.
1	374	-	Stensättning	2,5x2,0	Rundad	Övertorvad.
1	381	-	Stensättning	5,5x3,5	Rundad	Belgen öster–norr om stensättning A381. Övermossad.
1	389	-	Terrasskant	15,0x3,0	Rund	Ö-V, NNV–SSÖ
1	393	-	Stensättning	2,5	Rund	Övertorvad.
1	399	-	Stensättning	3,5x1,5	Rund	Övertorvad.
1	405	-	Stensättning	3,5x3,0	Rundad	Övertorvad.
1	413	-	Stensättning	4,5x3,0	Rund	Övertorvad.
1	421	-	Stensättning	3,0	Rund	Övertorvad.
1	429	-	Stensättning	4,0	Rund	Övertorvad.
1	437	-	Stensättning	5,0x4,0	Rundad	Övertorvad.
1	444	-	Stensättning	5,0x4,0	Rundad	Övertorvad.
1	452	-	Stensättning	3,5	Rund	Övertorvad.
1	460	-	Stensättning	2,5	Rund	Övertorvad.
1	467	-	Stensättning	5,0	Rund	Övertorvad.
1	477	-	Hög	6,5x4,5	Rundad	Övertorvad.
1	484	-	Stensättning	3,5x3,0	Rundad	Övertorvad.
1	492	-	Stensättning	3,5	Rund	Övertorvad.
1	500	-	Stensättning	3,0x2,0	Rundad	Övertorvad.
1	508	-	Stensättning	5,0x3,0	Rund	Övertorvad.
1	515	-	Stensättning	4,5x3,0	Rundad	Övertorvad.
1	522	-	Stensättning	7,0x6,0	Rundad	Övertorvad.
1	532	-	Stensättning	3,5x2,5	Rundad	Övertorvad.
1	540	-	Stensättning	5,0	Rund	Övertorvad.
1	548	-	Stensträng	5,0	Rundad	Del av Norsunda 213:1. Lått avtorvad. Tillsyns flerradig, 0,2–0,5 meter stora stenar.
1	1083	979	Stensträng	1,4x1,3	N-S	Del av Norsunda 213:1. Lått avtorvad. Tillsyns flerradig, 0,1–0,4 meter stora stenar. Vid
1	1091	1177	Odlingslager	6,2x1,4	Oklar	Ej synlig i markytan. Flerradig, flerskiktad, 0,1–0,4 meter stora stenar. Vid
1	1095	1177	Stensträng	1,15x0,75	VNV–ÖSÖ	rensning påträffades bränt ben (F5–G).
1	1111	1177	Odlingslager	5,0x1,8	Oklar	-

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
1	1117	1177	Stensamling	1,4x1,3	NV-SÖ	Ej synlig i markytan, gest liggande stenar, 0,1–0,3 meter stora.
1	1121	1177	Stensamling	1,4x1,1	NV-SÖ	Ej synlig i markytan, gest liggande stenar, 0,1–0,3 meter stora.
1	1125	-	Odlingslager	2,0x1,4	Oklar	-
1	1129	1177	Odlingslager	4,35x1,4	Oklar	-
1	1133	1177	Hård	0,4	Rundad	-
1	1142	1177	Stensträng	1,1x0,5	NV-SÖ	Ej synlig i markytan. Avgränsad mot söder. Flerradig och flersiktad. 0,1–0,4 meter stora stenar.
1	1146	1177	Röjningsröse	1,5x1,0	Oregelbunden	Ej synlig i markytan. Avgränsad mot söder. 0,2–0,4 meter stora stenar.
1	1156	1177	Stensamling	1,0x0,7	Oregelbunden	Ej synlig i markytan. Gles samlung av 0,1–0,25 meter stora stenar.
1	1166	1177	Stensamling	1,0x0,5	Oregelbunden	Ej synlig i markytan. Gles samlung av 0,1–0,25 meter stora stenar.
1	1174	1177	Stenpackning	0,8x3,0	Utdragen	Ej synlig i markytan. Gles till tät packning av 0,1–0,3 meter stora stenar belägna i ett NO-SV band.
1	1226	1207	Stensträng	4,0x0,95	NNV-SSÖ	Ej synlig i markytan. Enradig ensiktad. Glest liggande 0,5–1,0 meter stora stenar.
1	1271	1251	Stensättning	2,0	Rundad	Ej synlig i markytan. Gles, ensiktad, stenpackning av blandat material, 0,2–0,5 meter stora stenar. Välavgränsad mot norr.
1	1280	1251	Softläck	0,5	Rund	-
1	1288	1251	Stensträng	2,8x1,0	N-S	Ej synlig i markytan. Enradig, ensiktad, Glest liggande 0,5 meter stora stenar.
1	1342	1369	Stensättning	5,0x4,0 (2,8x2,4 friläg)	Rundad	Synlig i markytan som en förhöjning, belägen i svag sydslutning. Under grästorven framkom en packning av blandat material. Välavgränsad.
1	1356	1369	Softläck	0,5	Rund	-
1	1362	1369	Stenpackning	1,0x0,7	Oval	Ej synlig i markytan. En liten packning av upp till 0,3 meter stora stenar.
1	1386	1369	Stenpackning	6,0x4,0	Rund?	Synlig i markytan som en förhöjning, belägen i övergången mellan lätta sluttande mark och flackare f.d. äker. Under matjorden framkom en välavgränsad och tät packning, lätt vävd, av blandat material.
1	1414	1771	Stensträng	6,0x1,0	Utdragen	Psynlig som gles stenrad (N–S), delvis övertorvad. I schakket frilagd, 0,1–0,5 meter hög flerradig och ensiktad.
1	1651	979	Softläck	0,65x0,45	Oval	-
1	1653	1177	Stolphål	0,4	Rund	-
1	1654	1177	Stolphål	0,4	Rund	-
1	1655	1177	Stensträng	0,8x0,5	Oregelbunden	En-till tvåradig övertorvad
1	1663	1177	Röjningsröse	2,0	Oregelbunden	Övertorvad, ensiktad stenpackning av markfast och lagd sten, 0,3–1,2 meter stora.
1	1748	1737	Hård	1,2	Rundad	-
1	1753	1749	Rödbränd yta	0,3	Rundad	-
1	1780	1771	Hård	0,8	Rundad	-
1	1781	1771	Röjningsröse	1,5x0,5	Utdraget	Ej synlig i markytan. Beläget i övergången mellan skog och f.d. äker. Enskiktad packning av 0,2–0,4 meter stora stenar.
1	1790	1785	Hård	0,6	Rundad	-
1	1809	1791	Stenpackning	2,0x1,5	Oval	Ej synlig i markytan. Under förran framkom en packning av blandat stenmaterial.
1	1817	1719	Stenpackning	3,0	Rund	Ej synlig i markytan. Under förran framkom en packning av blandat stenmaterial.
1	1887	1892	Röjningsröse	1,4x1,25	Rundad	Ej synlig i markytan. Under grästorven förekom en stenpackning av blandat material.
1	1897	1177	Röjningsröse	3,0	Oregelbunden	Ej synlig i markytan. Gles stenpackning runt större block, 0,2–0,5 meter stora stenar.
1	2008	1990	Stensättning	2,6x1,1	Rundad	Ej synlig i markytan. Belägen på en avsats i sidslutning. Under grästorv och

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
1	2016	1990	Stensättning	2,0	Rund	ett lager grusigt silt framkom en packning av 0,1–0,4 meter stora stenar. Vid rensning tillvaratogs brända ben (F1 och 3).
1	2024	1990	Stensättning	1,35x0,95	Oval	Ej synlig i markytan. Belägen på en avsats i östslutningen. Under grästorven framkom en packning av blandat stennmaterial. Mellan stenarna var fyllningen svart av sot och kol. Vid rensning påträffades keramik (F4).
1	2033	1990	Stensättning	2,0	Rund	Ej synlig i markytan. Belägen på en avsats i östslutningen. Under grästorven framkom en välavgränsad, gles, packning av 0,05–0,3 meter stora stenar. Det förekom markfåst sten.
1	2038	1990	Terrasskant	3,6x0,5	N-S	Ej synlig i markytan. Belägen på en kanten mot lägre liggande mark och på en avsats i östslutningen. Den består av en gles rad av 0,5 meter stora stenar.
1	2041	1990	Steppackning	2,0x1,5	Oval	Ej synlig i markytan. Belägen i östslutningen. Gles packning med oklara gränser bestående av blandat stennmaterial.
1	2046	1990	Steppackning	2,5x1,5	Rundad	Ej synlig i markytan. Belägen i östslutningen. Gles packning med oklar begränsning. Blandat stennmaterial.
1	2069	2064	Stensättning	4,0x3,5	Rund	Synlig i markytan som en förhöjning. Under matjord framkom en välavgränsad 2,0x2,0 meter stor packning av blandat stennmaterial.
1	2080	2073	Steppackning	3,0x2,5	Kvadratisk	Synlig i markytan som en svag förhöjning. Välavgränsad, blandat stennmaterial.
1	5000	971	Odlingslager	5,0x1,5	-	Grabrun siltig lera 0,15 meter tjockt.
1	5001	975	Odlingslager	6,5x0,5	-	Grabrun siltig lera 0,1 meter tjockt.
1	5002	979	Odlingslager	6,0x1,5	-	Grabrun silt med kolfragment, grus och sten, 0,12–0,2 meter tjockt.
1	5003	967	Odlingslager	7,0x1,5	-	Grabrun siltig lera 0,2 meter tjockt.
1	5004	1079	Odlingslager	4,0x1,5	-	Grabrun lera 0,2 meter tjockt.
1	5005	1432	Odlingslager	3,0x1,5	-	Grabrun silt 0,1 meter tjockt. Kolfragment i botten, därunder ljusare grabrun silt med enstaka kolfragment 0,1 meter tjockt.
1	5006	1454	Odlingslager	6,0x1,5	-	Grabrun siltig lera 0,15 meter tjockt.
1	200155	200154	Härd	0,95x0,85	Rundad	Övertorvad, 0,5 meter hög ett block i sydöst.
2	635	-	Skärvstenshög	8,0	Rund	Övernossat, 0,5 meter högt, består av 0,5–1,0 meter stora stenar med inslag av markfåsta stenar.
2	1521	-	Röjningsröse	5,0x2,80	Oregelbunden	-
2	1532	1528	Härd	0,6x0,5	Rundad	Grabrun lera 0,15 meter tjockt.
2	5014	1984	Odlingslager	2,3x1,5	-	Mörk grabrun grusig silt, humös och lucker delvis med inslag av kol, 0,1–0,5 meter tjockt.
2	5031	1495	Odlingslager	8,0x1,5	-	Gulbrun silt i botten kol, 0,15 meter tjockt.
2	5032	1498	Odlingslager	5,0x1,5	-	Gulbrun ljs silt med kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockt.
2	5033	1502	Odlingslager	8,3x1,5	-	Gulbrun grusig silt, 0,1–0,15 meter tjockt.
2	5034	1506	Odlingslager	6,0x1,5	-	Mörkbrun grusig silt, lucker och humös, 0,1–0,15 meter tjockt.
2	5035	1515	Odlingslager	1,0x1,5	-	-
2	5057	1528	Härd	0,5	Rund	Belägen på moränrygg. Övernossad, gles packning av blandat stennmaterial, eventuellt utrasad mot norr.
3	200	-	Stensättning?	5,5x3,5	Rundad	Belägen i krönläge på moränrygg. Övernossad, välavgrässad och består av blandat stennmaterial. Bekräffat genom schaktning.
3	208	1924	Stensättning	4,0x4,0	Rund	Tillsyns enträdig, enskiktad, övernossad.
3	219	-	Stensträng	14	Ö-V, NNV-SSÖ	Tillsyns flerskiktat, övernossat. Blandat stennmaterial.
3	225	-	Stensträng	7	N-S, NNÖ-SSV	Del av Norsunda 21:4:1. Flerradig, tillsyns enskiktad, 0,2–0,5 meter stora
3	250	-	Röjningsröse	11x2,40	Ovalt	
3	1944	-	Stensträng	1,4x1,2	N-S	
3	1950	-				

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
3	1954	1944	Stensträng	3,15x1,4	NV-SÖ	Enradig och enskiktad, 0,3–0,4 meter stora stenar.
3	1958	1944	Stensträng	1,85x1,4	N-S	Gles, flerradig och enskiktad, 0,4 meter stora stenar.
3	1972	1963	Röjningsröse	1,0x0,7	Oregelbunden	Del av A250.
3	2000	1916	Stensträng	2,4x1,4	NV-SÖ	Det av A3500. Flerradig, enskiktad, 0,1–0,5 meter stora stenar.
3	3500	-	Stensträng	6,35x1,0	NV-SÖ	Övermossad, Tillsyns enskiktad.
3	3502	-	Stensträng	52,0	Udragen	Ö–V, intill 0,5 meter hög, övermossad, en–till flerradig, tillsynes enskiktad.
3	3509	-	Stensträng	72,0	Udragen	Ö–V, intill 0,5 meter hög, övermossad, en–till flerradig, tillsynes enskiktad.
3	5007	1886	Odlingslager	4,0x1,5	-	Gräbrun silt, 0,1 meter tjockt.
3	5008	1890	Odlingslager	32,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockt.
3	5009	1890	Odlingslager	5,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockt.
3	5010	1916	Odlingslager	5,0x1,5	-	Ljus gräbrun silt med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
3	5011	1928	Odlingslager	14,0x1,5	-	Gulbrown homogen silt, 0,12 meter tjockt.
3	5012	1928	Odlingslager	10,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment och smästen i botten, 0,12 meter tjockt.
3	5013	1944	Odlingslager	30,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockt.
3	5015	1980	Odlingslager	8,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
3	5036	1878	Odlingslager	8,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,08 meter tjockt.
3	5037	1882	Odlingslager	4,0x1,5	-	Gräbrun sandig, grusig silt med kolfragment ställvis mot botten, 0,08 meter tjockt.
3	5038	1924	Odlingslager	8,0x1,5	-	Gräbrun silt, 0,1 meter tjockt.
3	5039	1936	Odlingslager	10,0x1,5	-	Brun humös silt, 0,07 meter tjockt.
3	5040	1940	Odlingslager	10,0x1,5	-	Gräbrun sandig silt, 0,08–0,18 meter tjockt.
3	5041	1963	Odlingslager	5,5x1,5	-	Ljus gräbrun silt, 0,12 meter tjockt.
3	5051	-	Röjningsröse	20,0x4,5	Oregelbunden	Ej beskrivet.
3	5052	-	Röjningsröse	5,4x4,2	Rundad	Ej beskrivet.
3	5053	-	Röjningsröse	4,2x2,0	Oval	Ej beskrivet.
3	5054	-	Röjningsröse	2,3	Rundad	Ej beskrivet.
3	5055	-	Röjningsröse	2,6x2,0	Rundad	Ej beskrivet.
3	5056	-	Röjningsröse	4,3x2,5	Oregelbunden	Ej beskrivet.
4	1033	1025	Utgå	0,5	Rundad	Spänngestengrop.
4	1038	1034	Kolfläck	0,5	Rundad	Fläckig i ytan, eventuellt stenlyft
4	1071	1067	Hård	0,5	Rund	-
4	1076	1072	Hård	0,8	Rund	-
4	1077	1072	Stolphål	0,5	Rund	-
4	1078	1072	Stolphål	0,5	Rund	-
5	646	-	Stensättning	5,0	Rund	0,3–0,7 meter hög, övertorvad med talrika övermossade uppstickande stenar.
5	654	-	Terrasskant?	9,8 N–Sx6,2 NV-SÖ	Vinkelagd	Glesliggande 0,3–0,8 meter stora och övermossade stenar.
5	657	-	Terrasskant?	7,9 Ö–Vx4,6 N-S	Vinkelagd	Den öst–västliga delen motsvarar en tidigare karterad stensträng. Glest liggande övertorvade 0,3–0,5 meter stora stenar.
5	665	-	Röse	9,0x7,0	Rund	Övermossad, 0,5–1,5 meter hög. Omförd yta, omplökad, en 2,0x1,5 meter stor svacka. Utrasad mot väster.
5	673	-	Stensättning	2,0	Rund	Övermossad, eventuellt kopplad till A665.
5	678	-	Stensättning	4,0x3,5	Rund	Övertorvad, 0,2 meter hög med uppstickande övermossade stenar.
5	684	-	Stensättning	2,5	Rundad	Övertorvad, 0,2 meter hög med uppstickande övermossade stenar.
5	688	-	Stensättning	4,0	Rund	Övertorvad, 0,3 meter hög med uppstickande övermossade stenar.
5	693	-	Stensättning	5,0x4,0	Rund	Övertorvad, 0,2 meter hög med uppstickande övermossade stenar.
5	699	-	Röjningsröse	16,0x1,0	Oregelbunden	Delvis övertorvad och delvis övermossade stenar, olitida. Intill 1,7 meter högt, stora stenar i ytan.

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
5	711	-	Röjningsröse	7,5x6,5	Rundad	Glest, övermossade stenar.
5	716	-	Röjningsröse	2,5x2,5	Rund	Övermossat 0,4 meter högt och 0,2–0,5 meter stora stenar.
5	721	-	Röjningsröse	5,5x9,5	Rundad	Delvis övermossade stenar. Skarpkantade stenar, 0,3–1,0 meter stora, sentida. Intill 1,0 meter högt.
5	730	-	Röjningsröse	14,5x6,5	Oregelbunden	Delvis övermossade stenar. 0,1–1,0 meter stora, sentida. Intill 1,5 meter högt.
5	740	-	Stensättning?	5,0	Rund	Flack, övertorvad.
5	746	-	Stensättning	2,0x1,5	Rundad	Övermossad, eventuellt del av A665.
5	751	-	Röjningsröse	7,0x5,5	Rundad	Övermossat 0,2–1,0 meter stora stenar.
5	757	-	Stensättning?	3,0	Rund	Övermossat, 0,3–0,5 meter stora stenar.
5	762	-	Röjningsröse?	3,0	Rund	Övermossat
5	767	-	Stensättning?	3,5	Rund	Övertovrad med övermossade uppstickande stenar.
5	776	-	Röjningsröse	5,0	Rundad	Övertovrad, flack med enstaka uppstickande övermossade stenar.
5	782	-	Röjningsröse	12,5x3,0	Oregelbunden	Band med röjningssten, sentida.
5	789	-	Röjningsröse	5,0x3,0	Rundad	Samling med röjningssten.
5	1599	1589	Härd	0,6	Rundad	-
5	1604	1600	Härd	0,8x0,5	Oval	Övermossat, flerskiktat, 0,3–0,4 meter stora stenar
5	1605	-	Röjningsröse	2,0x1,5	Oval	Övermossat, flerskiktat, 0,3–0,4 meter stora stenar
5	1630	-	Härd	0,6	Rund	Delvis bortgrävd
5	1631	1620	Härd	0,8	Rundad	-
6	909	-	Röjningsröse	3,0x2,0	Oval	Övertovrat med uppstickande stenar, 0,2–0,3 meter högt.
6	932	926	Härd	1,0	Rundad	-
6	3034	3010	Härd	0,7	Rund	0,22 meter djup, skålformad.
6	3052	3042	Härd	0,5	Rund	Schaktsskadad, ljus urlakad fyllning, plan botten.
6	3053	913	Härd	0,7	Rund	0,1 meter djup. Schaktsskadad, ljus urlakad fyllning, plan botten
6	3061	956	Odlingslager	0,8x0,5	Oval	Grabrun sotig silt, 0,25 meter tjockt.
6	5016	926	Odlingslager	20,0x1,5	-	Grabrun silt 0,15 meter tjockt.
6	5017	938	Odlingslager	8,0x1,5	-	Grabrun silt med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
6	5018	942	Odlingslager	8,0x1,5	-	Grabrun silt, 0,15 meter tjockt.
6	5019	3062	Odlingslager	3,0x1,5	-	Grabrun humös siltig lera 0,1 meter tjockt, därunder gråbrun siltig lera med spridd smästen 0,1 meter tjockt.
6	5020	200151	Odlingslager	3,0x1,5	-	Grabrun silt, 0,2 meter tjockt.
6	5021	200152	Odlingslager	3,0x1,5	-	Grabrun humös lera 0,12 meter tjockt.
6	5042	934	Odlingslager	4,0x1,5	-	Svaggrabrun siltig lera, 0,1 meter tjockt.
6	5045	953	Odlingslager	3,5x1,5	-	Brun-grabrun silt med grus och stenar, 0,15–0,2 meter tjockt.
6	5046	3074	Odlingslager	6,0x1,5	-	Grabrun sand 0,1–0,15 meter tjockt.
6	200067	3010	Härd	2,5	Rund	Oregelbundet skålformad botten. Flera faser, två nedgrävningar och flera kollinsar.
6	200073	3010	Utkastlager	3,2x2,1	Oregelbundet	Lager med gläst liggande skärvsten i steril silt.
8	909	-	Röjningsröse	4,0x3,0	Rundad	Grabrun siltig lera med kolfragment, 0,2 meter tjockt.
8	5022	837	Odlingslager	10,0x1,5	-	Ljus grabrun siltig lera med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
8	5023	841	Odlingslager	5,0x1,5	-	Grabrun sand 0,1–0,15 meter tjockt.
8	5047	851	Odlingslager	8,0x1,5	-	Grabrun siltig sand, 0,1 meter tjockt.
8	5048	855	Odlingslager	6,0x1,5	-	Övermossat, delvis övertovrat 0,3–0,5 meter högt. Består av 0,5 meter stora stenar varav några är markfasta.
9	811	807	Härd	1,1	Rund	Rikligt med skärvsten i ytan.
9	868	-	Röjningsröse	3,0x2,0	Rund	0,22 meter djup, skålformad, enskaka skärvstenar.
9	905	834	Härd	0,8x0,7	Rund	
9	906	-	Härd	0,9	Rund	

Lokal	Anläggning, nr	Schakt, nr	Typ	Storlek, m	Form	Beskrivning/anmärkning
9	907	895	Hård	0,3x0,5	Rundad	0,14 meter djup. Skålformad, svartgrå fyllning.
9	908	895	Hård	0,45x0,4	Rund	0,15 meter djup. Skålformad, svartgrå fyllning.
9	1937	1928	Stensträng	2,7x1,5	Utdragen	Övertorvad med enstaka synliga stenar. Flerradig, en- till flerskiktad med 0,2–0,6 meter stora stenar (stenarna är mindre i den östra delen).
9	1941	1928	Stensträng	3,4x0,5–1,0	Utdragen	Synlig i markytan. Flerradig, en- till flerskiktad, 0,3–0,8 meter stora stenar. Omplökad och störtad av senitida avfall.
9	1992	1949	Stensträng	8,0x1,5	Utdragen	Övertorvad. N–S, intill 0,2 meter hög. Flerradig, en- till flerskiktad bestående av 0,1–0,4 meter stora stenar.
9	1996	2002	Stensträng	8,0x2,0	N–S	Övertorvad, intill 0,2 meter hög. Flerradig, en- till flerskiktad bestående av 0,1–0,8 meter stora stenar.
9	2006	1949	Stensträng	10,0x2,0	Utdragen	Övertorvad, ej synlig i markytan. Flerradig och enskiktad, 0,1–0,4 meter stora stenar.
9	2010	1949	Utgår	-	-	Lagerrest.
9	2013	1949	Hård	1,0	Rund	Saknar skärvsten.
9	2026	2050	Hård	0,5	Oval	0,22 meter djup. Flera faser, flera sor- och kollinser.
9	3000	1949	Hård	0,4	Rund	0,16 meter djup. Saknar skärvsten.
9	5024	822	Odlingslager	3,0x1,5	-	Gräbrun silt med kolfragment, 0,15–0,2 meter tjockt.
9	5025	834	Odlingslager	5,5x1,5	-	Gräbrun silt, sötig med kolfragment, 0,1–0,15 meter tjockt.
9	5026	860	Odlingslager	5,0x1,5	-	Ijus gulbrun sandig silt med kolfragment, 0,15–0,2 meter tjockt.
9	5027	864	Odlingslager	4,0x1,5	-	Ijus gulbrun silt med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
9	5028	886	Odlingslager	5,0x1,5	-	Ijus gulbrun silt med kolfragment, 0,15 meter tjockt.
9	5029	895	Odlingslager	11,0x1,5	-	Gräbrun silt, 0,1 meter tjockt.
9	5030	1949	Odlingslager	23,0x4,5	-	Mörk gräbrun silt med kolfragment, 0,2 meter tjockt, därunder gråbrun silt med kolfragment, 0,15–0,2 meter tjockt.
9	5049	807	Odlingslager	10,0x1,5	-	Gräbrun flammig silt, 0,15 meter tjockt.
9	5050	2050	Odlingslager	6,0x5,0	-	Gräbrun silt, 0,1 meter tjockt.
9	200115	1949	Hård	0,6x0,4	Oval	0,1 meter djup. Skålformad. Skärvsten.
9	200127	1949	Utgår	-	-	Lagerrest.
9	200128	1949	Utgår	-	-	Lagerrest.
9	200129	1949	Utgår	-	-	Lagerrest.

Bilaga 4. Fyndtabell.

Fyndnummer	Lokal	Kontext	Sakord	Vikt, gr	Antal
1	1	A2008	Bränt ben	2	8
2	1	A2033	Bränt ben	2	2
3	1	A2008	Bränt ben	1	1
4	1	A2024	Keramik	15	4
5	1	A1095	Bränt ben	1	5
6	1	A1095	Bränt ben	1	18
7	1	A1651	Keramik	19	4

Bilaga 5. Hällristningsinventering

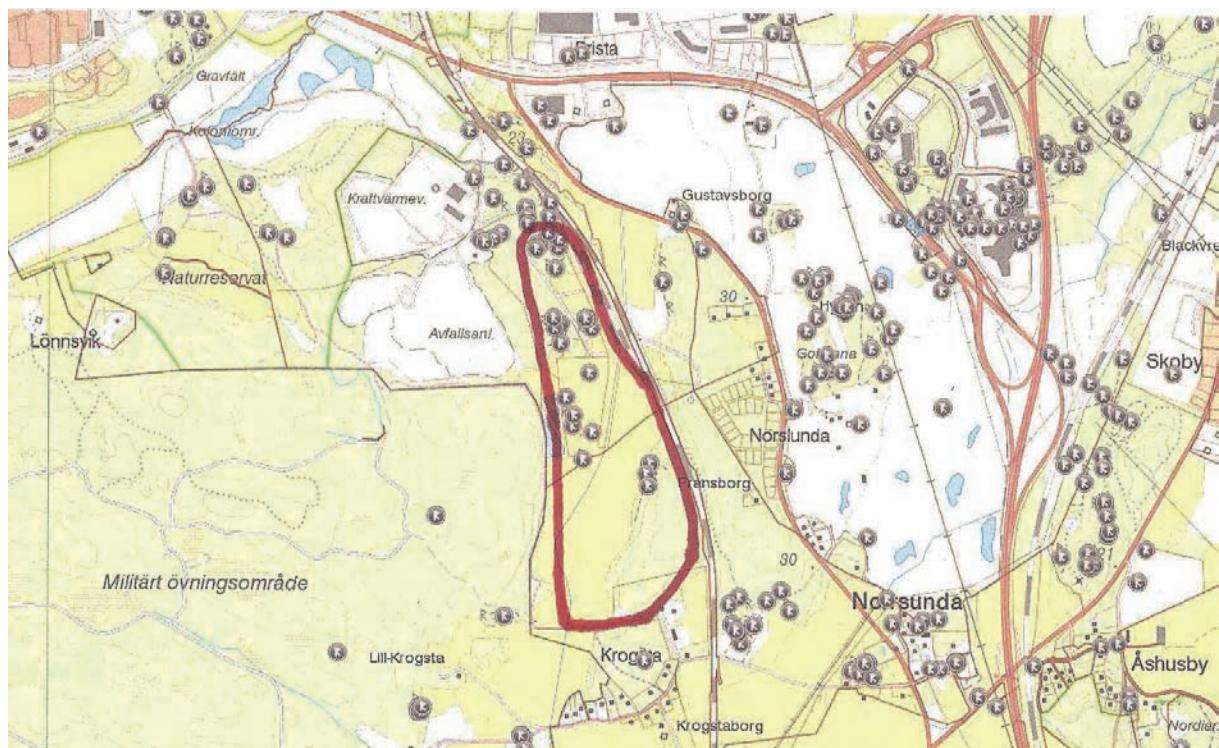
HÄLLRISTNINGSINVENTERING TERMINAL BRISTA

Rapport över inventering av hällristningar
inom område för blivande terminal vid Brista i Norrsunda s:n, Uppland
utförd i maj 2015 av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam

BOTARKRAPPOR T 2015 - 09

Redogörelse för inventering av hällristningar vid Brista.

Vid Brista söder om Märsta tätort planerar SL att bygga en ny tågterminal. Eftersom området är fornminnesrikt kommer exploateringen att föregås av omfattande arkeologiska undersökningar. Eftersom området ligger i en trakt där man kan förvänta sig att hitta hällristningar ville Länsstyrelsen man att det även gjordes en specialinventering efter sådana. Stiftelsen Kulturmiljövård som utför den arkeologiska utredningen kontaktade undertecknad med firma BOTARK som fick i uppdrag att utföra specialinventeringen.

Inventeringsområdet enligt beställningen.

Inventeringen utfördes under en dag i maj 2015. Området är mycket varierat. Delar i norr och sydost består av högt belägen skogsmark. Mellanliggande område består av en nord-sydlig odlad dalgång med lövskogsklädda åkerholmar. På och intill dessa ligger områdets fornlämningar bestående av gravfält, stensträngar och boplatslämningar. I samma områden fanns det gott om hällar och stenblock lämpliga för hällristningar. Trots ivrigt letande på dessa ytor så fann vi inga ristningar eller skål gropar. Slutsatsen blir att inventeringsområdet trots lämplig miljö saknar kända hällristningar.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Beställare:	<i>KM genom Jan Ählström</i>
Arbetstid:	<i>maj 2015</i>
Fältarbete:	<i>S-G Broström, K. Ihrestam,</i>
Rapport	<i>Sven-Gunnar Broström</i>

Botkyrka i maj 2015

Sven-Gunnar Broström
BOTARK

Bilaga 6. Resultatet av kol 14-analysen

Lab. nr	Lokal	Anl. nr	Anläggningstyp	^{14}C -ålder BP	Kalibrerad ålder ett ålder Σ	Kalibrerad ålder två Σ
Ua-52616	6	906	Hård	2267±28	400–230 BC	400–200 BC
Ua-52617	6	2026	Hård	2383±28	485–400 BC	540–390 BC
Ua-52618	9	3052	Hård	2254±28	390–230 BC	400–200 BC
Ua-52619	9	200067	Hård	2490±28	760–540 BC	780–510 BC

Kalibreringar enl. Stuiver, Long & Kra 1993.

